

ESPECIAL 11 DE SETEMBRE

L'Església en la Guerra de Successió

«Al fossar de les moreres / no s'hi enterra cap traïdor; / fins perdent nostres banderes / serà l'urna de l'honor»

P 3-7 i 10

■ El calvari del cardenal Benet de Sala

Per J. M. Martí Bonet

■ El clero austriacista català, entre la repressió i l'exili

Per Joan Pallarès-Personat

■ Dos monestirs femenins a primera línia de foc

Per Irene Brugués Massot

■ L'11 de Setembre, un dia per participar-hi

Per Joaquim Ferrer

Pietro Parolin, nou secretari d'Estat

El papa Francesc ha nomenat nou secretari d'Estat l'arquebisbe Pietro Parolin, actual nunci apostòlic a Veneçuela. De 58 anys, originari de Schiavon, al Vicentino, on va néixer el 17 de gener del 1955, Mons. Parolin té una llarga experiència al servei diplomàtic de la Santa Seu. Substitueix el cardenal Tarcisio Bertone, secretari d'Estat des del 15 de setembre del 2006.

P 8

Sumari

P 14 Mn. Antoni Perulles, màrtir de la fe

P 21 Lleida: trobada de delegats de Missions

P 22 Mor Mn. Mateu Terrats i Oliver

P 23 I Festival de Música Antiga de Poblet

P 25 L'obra de l'artista Joan Furriols, al MDM

Editorial

Vigència del cardenal Vives i Tutó

El 7 de setembre ha fet cent anys de la mort del cardenal Josep de Calassanç Vives i Tutó (Sant Andreu de Llavaneres, 1854 - Roma, 1913). En aquesta avinentesa se celebraran un seguit d'actes que configuraran l'any dedicat a enaltir la seva memòria.

Quina és la vigència de l'il·lustre caputxí? D'una banda la seva estima per la llengua i el país, que es va traduir en gestos i mesures ben concrets: va evitar que fossin suprimides les diòcesis catalanes que no eren capitals de província, tal com pretenia el govern de Madrid. Amb els anys el mapa de les diòcesis amb seu a Catalunya ha anat canviant (segregació de Lleida i creació de la província eclesiàstica de Barcelona), però no solament s'han mantingut les diòcesis que no són capital de província sinó que han augmentat (Terrassa i Sant Feliu de Llobregat). En uns moments com els actuals de tanta mobilitat de població, potser caldria reflexionar sobre els límits territorials sempre pensant en el bé pastoral.

Vives, combatent l'integritisme politicoreligiós, va impedir també que el seu bon amic el doctor Torras i Bages fos traslladat a Burgos. Quina pèrdua hauria estat per a Catalunya la llunyania d'aquell que en fou el patriarca espiritual! El cardenal caputxí també va lluitar perquè no s'imposés el decret del Comte de Romanones que obligava les esglésies catalanes a ensenyar el catecisme en castellà. Diversos

estudis han aprofundit en com el català usat en la predicació i en la catequesi ha contribuït en la normalització de la nostra llengua, fins i tot quan tot s'havia de fer en castellà. Avui el català gaudeix de bona salut, però no deixa de tenir detractors dins i fora de Catalunya.

Al costat d'aquesta estima per la seva pàtria, Vives i Tutó tenia una mirada universal, en primer lloc per la seva professió al convent d'Antigua (Guatemala), pels seus estudis a França, per la seva llarga estada a Roma, on va viure i on va morir, i també pel fet que té publicacions editades en diversos països com Alemanya, Itàlia o França. Convé que avui tot el Poble de Déu, els laics i els bisbes, preveres, diaques, religiosos i religioses que estan al seu servei, fem un esforç per ampliar encara més el nostre esguard. Que no tinguem una «mirada de pardal», com deia agudament el bisbe Joan Carrera, sinó una mirada d'àliga, àmplia i penetrant. Això enriquiria el nostre teixit eclesial i social.

Vives, el 1908, va organitzar la Congregació de Religiosos i va exercir de cardenal protector de 68 instituts de vida consagrada. Pensem en l'enorme contribució dels religiosos a l'Església catalana des del segle XIX fins a l'actualitat, on impulsen uns 776 serveis en camps com l'educació, la sanitat, la marginació, etc.

Catalunya Cristiana i Ràdio Estel se sumen als actes en memòria d'aquest gran prelat i n'aplaudeixen la vigència.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Victor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansotegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Mercedes De La Torre, ROMA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Esther Borrego, Irene Brugués, Josep Casanova, Agustí Codinach, Pere Fàbregues, Joaquim Ferrer, Francesc Gamissans, Joan Guiteras, Dani Majà, J. M. Martí Bonet, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Teresa Pujal, Quique, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Pere Tena, Joan M. Vernet, Joan Viñas, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: *Impressions Intercomarcals*, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP

International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 125 €

Gibraltar i Portugal: 124,80 €

Resta d'Europa: 199,85 €

Amèrica i Àfrica: 237,86 €

Àsia i Oceania: 315,81 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Un nou llindar

Retallades voluntàries

«Ningú de vosaltres pot ser deixeble meu si no renuncia a tot el que té» (Lc 14,33). La frase és de Jesús, està escrita a l'Evangelí i l'Església la proclama arreu del món. Que fort! Tanmateix, com ressona?, ens sorprèn aquesta radicalitat de Jesús?, per què ho diu així i quina sensibilitat el mou? La doctrina social de l'Església, considerant el privilegi que l'Evangelí concedeix als pobres, no es cansa de confirmar que «els més afavorits han de renunciar a algun dels seus drets per posar amb més gran liberalitat els seus béns al servei dels altres» i que una afirmació excessiva d'igualtat «pot donar lloc a un individualisme on cadascú reivindicui els seus drets sense fer-se responsable del bé comú».

Jesús ens vol lliures de tot lligam i la raó no rau només en el bé personal, sinó en la realització del bé comú. És veritat que existeix un dret a posseir per al legítim desenvolupament de l'activitat humana personal i familiar, però sempre orientat cap a la seva funció social. L'Església exhorta a reconèixer la funció social de qualsevol forma de possessió privada en clara referència a les exigències imprescindibles del bé comú. Diu el Concili Vaticà II que «l'home no ha de tenir les coses exteriors que legítimament posseeix com a exclusivament seves, sinó també com a comuns, en el sentit que no només siguin profitoses per a ell, sinó també per als altres».

Potser no ens resulta fàcil respondre a aquesta

exigència evangèlica, com tampoc haver d'encaixar aquesta altra afirmació: «Qui no porta la seva creu i em segueix —diu Jesús— no pot ser deixeble meu» (Lc 14,27). Es tracta, doncs, de la coherència de la nostra condició de deixebles, del seguiment incondicional de Jesús com a fet que orienta de forma decisiva tota la vida. La resposta creient exigeix als més afavorits certes renunciacions, i convida a tots a noves accions de solidaritat envers aquelles situacions greus de pobresa que demanen actuar amb urgència, qui sap si «retallant» voluntàriament part del que un té. És això el que Jesús ens demana?

Sebastià Taltavull
Anglada

Bisbe auxiliar de
Barcelona

El calvari del cardenal Benet de Sala

J. M. Martí Bonet

Delegat de Patrimoni de l'arquebisbat de Barcelona

L'any 1658 un jovenet de Girona, amb dotze anys ben viscuts, ingressà a Montserrat com a escolanet. Era Benet de Sala i de Caramany. Després, com tants d'altres, esdevingué monjo de la Santa Muntanya.

Aquest monestir serà per a ell l'inici d'una gran trajectòria eclesiàstica coronada amb la mitra barcelonina i amb la porpra de cardenal, però també serà el germen de la història d'una colpidora tragèdia.

Així es titula el llibre que ja està en premsa i que he escrit —després d'una investigació de mitja dotzena d'anys, seguint sempre els estudis del cardenal pare Albareda— amb Mn. Josep M. Juncà, rector emèrit de Sant Agustí.

Aital tragèdia la provocà un home de qui aquests dies es parla molt (Felip V) i tingué com a escenari la guerra de Successió ja que el nostre monjo —després abat, bisbe i cardenal— fou despietadament exiliat, perseguit, empresonat i ultratjat pel monarca borbó. Quina pena! Com va patir la nostra diòcesi en aquesta fatal contesa!

Destacà a la ciutat del riu Tormes

Benet era fill de Francesc de Sala i Anna de Caramany. El seu pare era doctor en dret civil i eclesiàstic. Fou batejat el dia 20 d'abril del 1646 (quatre dies després d'haver nascut) a la col·legiata i parròquia de Sant Feliu de Girona. Benet, malgrat que era monjo de Montserrat, es va matricular per cursar estudis de Filosofia a Barcelona. Pocs anys després (1665) anà a la Facultat de Teologia de la famosa Universitat de Salamanca. Tant a Barcelona com a Salamanca el monjo Sala defensà públicament les seves tesis amb gran èxit. Les seves intervencions públiques esdevien grans manifestacions acadèmiques que molt sovint agafaven caire de debat. Hem comprovat que les tesis defensades eren publicades sobre folis molt ben impresos, amb il·lustracions magnífiques o sobre teixits de seda, constituint així exemplars molt delicats i valuosos per als bibliòfils.

El jove monjo Benet destacà a la ciutat del riu Tormes i va arribar a ser doctor, mestre de Teologia, primer al col·legi dirigit pels benedictins de Sant Vicenç i després —durant vuit anys— a la mateixa universitat. Es diu *quod natura non dat, Salmantica non praestat*. Òbviamment, al doctor monjo Salamanca no li va prestar res, però sí que el va fer famós, de manera que va arribar a ser prou conegut a la cort de Carles II, el qual en tenia una gran estima. Per això esdevindrà abat de Montserrat (quatre anys), de Sant Pau del Camp de Barcelona, de Sant Pere de Portella, de Santa Maria de Gerri i electe de Ripoll.

Proposat bisbe de Barcelona pel rei espanyol Carles II

Sabem que l'any 1698, el 8 de juliol,

Dibuix del cardenal Sala.

el rei Carles II escriu al seu ambaixador de Roma, el comte d'Altamira, i exposa que com que ha quedat vacant el bisbat de Barcelona proposa al Papa per a aquest càrrec el P. Benet de Sala. A Roma no es van fer els desentesos a la petició reial i uns mesos després, concretament el 24 de novembre del 1698, l'abat Sala és elegit bisbe de Barcelona.

Encerts del nou bisbe Sala a Barcelona

La situació de la diòcesi era prou delicada, però més ho era l'estat físic del Palau Episcopal, que havia rebut els impactes de la guerra dels Segadors. Algunes estances —per exemple, la que tenia els retrats de tots els bisbes de Barcelona— no tenien ni sostre. El nou bisbe, del seu peculi personal, reedificà el Palau, malgrat que després ningú no li va tornar els diners. Se'ns diu que els hereus de l'anterior bisbe, Manuel Alba (1693-1697), s'ho van emportar tot, «àdhuc els claus de les vidrieres».

Un dels encerts més grans del nou bisbe Sala fou la fundació de la Casa de la Missió a Barcelona —la primera a tot Espanya. Creada per sant Vicenç de Paül a França, l'objectiu de la Casa de la Missió era la instrucció en l'oració i en la doctrina cristiana. Allà passaven tots els sacerdots diocesans amb el bisbe. Hi estaven obligats, però, els

seminaristes que s'havien d'ordenar. Eren unes aprofitades tandes espirituals. La primera d'elles —la celebrada el 20 de novembre («Les Témpores») del 1704— fou tot un èxit, ja que hi assistiren 400 sacerdots. Aquestes pràctiques exemplars duraren molts anys. En tot aquest moviment promogut pel bisbe Sala sobresortiren els canonges Dr. Senjust i Dr. Enveja.

Bisbe molt competent i ben acceptat pels barcelonins

Del bisbe Sala hem trobat a l'Arxiu Secret del Vaticà una relació completíssima de la seva visita *ad limina* a Roma, signada el 28 d'agost del 1701. Hi ha detalls molt significatius, com per exemple que la catedral té 250 beneficis; Santa Maria del Mar, 120; el Pi, 28... Hi havia més de 1.500 sacerdots a la diòcesi sense comptar els clergues simples.

També hi ha la descripció de monestirs, convents masculins i femenins, hospitals, universitat, seminari, col·legis... costumari, confraries, devoció... És molt interessant.

Els escrits del bisbe Sala manifesten el gran professor però també el pastor que connecta amb les ovelles de les quals no li manquen les reflexions sobre els difunts ja que, com diu, ells també formen part del cos místic de Jesús. «Tenim —diu— l'obligació de recordar-los amb abundants sufragis.»

El drogo de Felip V

Sala era un bisbe molt ben acceptat pels seus sacerdots i fidels, fins que d'una manera sobtada fou pres durant vuit anys i apartat de la seva feligresia per la mà del «drogo» de Felip V, rei d'Espanya. Així el qualifica el Rei Sol, Lluís XIV, que era el seu avi: «No tens altre enemic major que la teva droperia i peresa; si ella et domina, els nostres negocis acabaran per sucumbir.»

Molts dels afers de la guerra de Successió —entre els quals el del mateix cardenal Sala— esdevenen realitats no tant pel rei d'Espanya sinó pel seu avi Lluís XIV.

El pare Benet de Sala era perjur?

El bisbe Sala va patir en pròpia carn la guerra de Successió. Era acusat de ser perjur ja que, en ser fidel a Carles III, no ho fou a Felip V, i aquest i també el seu avi, Lluís XIV, mai perdonaven.

Recordem els fets: l'any 1700 Carles II, rei d'Espanya, va morir reconeixent com a hereu universal Felip de Borbó, duc d'Anjou, nét de l'esmentat Lluís XIV (el Rei Sol) de França, però l'emperador Leopold I va reivindicar els drets de la seva nissaga a les corones hispàniques.

Així comença la malaurada guerra de Successió. Tot semblava que Felip V s'imposaria i no hagués passat res

«El nostre monjo —després abat, bisbe i cardenal— fou despietadament exiliat, perseguit, empresonat i ultratjat pel monarca borbó»

«Fou empresonat en diversos castells de França per manament del mateix rei Lluís XIV»

«Un cop cardenal, es dirigí directament a Barcelona, que es trobava en les vigílies de la seva gran desfeta de l'11 de setembre»

Carles III.

Lluís XIV.

Felip V.

Papa Climent XI.

si no hagués inquietat els regnes de València, Catalunya i Aragó per les seves constants transgressions a les seves Constitucions.

Sabem que en un principi els càrrecs oficials—entre ells els bisbes—juraren fidelitat al nou rei, o sigui Felip V. Eren juraments protocol·laris i el dret de gents preveia què calia fer en cas de canvis traumàtics de monarques. Quan arribà el rei contrincant, Carles III (arxiduc Carles), molts bisbes li juraren fidelitat. Eren perjurs? No ho sembla pas.

Castigat a Madrid

Sabem que al bisbe Sala, en un principi, tant li feia Carles III com Felip V, però no ho veia així el Rei Sol i la seva joguina Felip V. No podien de cap manera veure un bisbe (de Barcelona) que pactés amb el seu enemic. El van cridar a Madrid sense dir-li quin era el motiu. Allà ningú li deia res, però no podia tornar a Barcelona. Acabà els diners i hagué de demanar com si fos un pobre capellà almoïna a les parròquies de Madrid. Un espectacle penós, fins que s'assabentà que arribaven a Madrid les tropes del Marquès de les Mines (25-VI-1706).

El bisbe Sala va sortir de Madrid per poder obsequiar la seva fidelitat al rei Carles III, però amb tan mala sort que s'equivocà de direcció i topà amb la tropa del rei Felip V, que fugia cap a Burgos.

Allà va fer la pantomima que volia adherir-se al nou rei. S'equivocava. I els mateixos soldats el van empresonar i se'l van emportar a França. Allà no hi havia possibilitat de trobar els partidaris de Carles III.

Perseguit i empresonat

I així començà per al bisbe Sala el gran calvari. Fou empresonat en diversos castells de França per manament del mateix rei Lluís XIV. Amb ell hi havia alguns altres bisbes, com el de Segòvia i el patriarca monsenyor Benavides. Aquest últim morí a la presó. El nostre bisbe Sala, durant un any i mig, s'ho va passar molt malament. Sense llibertat, sense cap diner: pobre, pobre! Durant tots aquells anys—del 1704 al 1713—sofrí la manca de diners deguda o a la confiscació dels seus béns patrimonials i de la mensa episcopal o a les rebequeries d'alguns dels canonges de Barcelona, que amb motiu de l'absència, negaven al bisbe les sòlides distribucions.

Capellans miserables i bisbes empresonats: la solució d'Avinyó

Però allò no podia continuar: capellans miserables, bisbes empresonats, ultratjats constantment pels carrers, malgrat la compassió d'alguns que observaven que aquells miserables eren capellans o àdhuc bisbes.

El mateix papa Climent XI (1700-1721) donà instruccions als seus nuncis perquè tot seguit se solucionés aquell caos tan vexatori, especialment el del bisbe Sala. La solució fou enginyosa, però no gaire satisfactòria: traslladar els bisbes a Avinyó. Així, automàticament, serien lliures.

Aquesta ciutat fou comprada pels papes al segle XIV per a la seva residència. Formava part dels Estats Pontificis. Era un enclavament dins de França. A dintre serien lliures, però a fora de les muralles necessitarien el passaport. Serien lliures empresonats a la ciutat. I el Rei Sol no volia de cap manera que el bisbe Sala sortís de França.

Per això es violentà l'adquisició d'un passaport que, per acords internacionals, França i Espanya se sentissin obligats a acceptar, com era en el cas dels arquebisbes, inquisidors generals, cardenals. Per això s'intentà fer-lo arquebisbe de Tarragona. Aquesta solució no la trobà adient, ja que el bisbe Sala deia que estimava massa els de Barcelona per deixar-los i que Tarragona, tot i ser molt important, no ho era tant com Barcelona, el cap de

«Les seves exèquies començaren amb els ritus d'un simple bisbe, fins que el mateix Papa envià un capel que posaven sobre el túmul»

tot Catalunya. Quedava la possibilitat, també, que el bisbe Sala s'escapés d'incògnit, falsificant la seva identitat, de les muralles d'Avinyó. Però això tampoc agradà al pare Sala, ja que deia que ell mai no havia dit cap mentida.

Tot semblava impossible fins que, personalment, el Papa, amb el consell de l'arxiduc, ja era emperador Carles VI, féu la gran fugada: el crearà cardenal, així el Rei Sol (Lluís XIV) es veurà obligat a donar-li el passaport.

Climent XI primer el féu cardenal *in pectore*, però vuit mesos després (el 30 de gener del 1713) en el consistori esclatà la gran notícia: el pare Sala era ja cardenal. A París i a Madrid fou una verdadera bomba. I a Roma un prelat deia: «*Aquí en Roma, sobre el cardenato del obispo Sala, se han desatado todas las furias del infierno.*»

Però també a la Ciutat Eterna hi havia un clergue barceloní, personatge funest, que era Monsenyor Josep Molines, auditor de la Rota, encarregat dels afers eclesiàstics de la cort de Felip V,

Una de les actuacions destacades va ser reedificar el Palau Episcopal de Barcelona.

contra el qual el Papa es veié obligat a procedir fins i tot a excomunicar-lo per l'exageració de la defensa a ultrança que feia de les regalies espanyoles.

Aquest subjecte visità els principals cardenals residents a Roma, calumniant sense pietat el qui anomenava «perjur Sala», presentant-lo com a reu de «lesa majestat» per haver atemptat amb un fals jurament contra la fama de Felip V, afegint que era un home de doctrina sospitosa, de mals costums i que no vestia com pertocava a un bisbe regular benedictí.

És ben veritat aquell principi que diu «calúnia, que alguna cosa sempre queda». Es deia —i en part tenien raó— que a Roma i per descomptat a Madrid el nou cardenal seria el «cardenal oficial» de l'emperador. Hi ha moltes cartes que ho testifiquen. I aquest rumor li va fer més difícil la pòstuma estada a Roma.

Un cop cardenal pogué obtenir el seu passaport. I el pare Sala es dirigí directament a Barcelona, que es trobava en les vigílies de la seva gran desfeta de l'11 de setembre. El nou cardenal romangué amb els seus feligresos de l'11 d'abril al 12 de juny del 1713. El mateix emperador, però, li va escriure que sortís tot seguit de Barcelona perquè el necessitava molt a prop seu. Li va prometre mil prebendes que, en realitat, es convertiren en fum.

Els mateixos barcelonins suplicaren que el cardenal anés a buscar ajut. Ell ho intentà sortint cap a Milà, tot i que fou un fracàs. Al final, el nou cardenal va a Roma. Tenia una comitiva de 12 persones i ell era pobre ja que hom no viu sols de promeses.

Esperant que les seves despulles tornin a Barcelona

Al final, en una casa molt senzilla a prop de la basílica dels 12 apòstols, va morir l'1 de juliol del 1715. I com que Felip V i Lluís XIV prohibiren totalment que el pare Sala fos considerat cardenal, les seves exèquies a l'estimada basílica romana es començaren amb els ritus d'un simple bisbe, fins que el mateix Papa envià un capel que posaven sobre el túmul i canviaren els ritus *pro defuncto cardinali*. Fou enterrat a la capella del Santíssim de Sant Pau Extramurs de Roma.

A Barcelona se li feren les exèquies, però les d'un simple bisbe. Seria bo que les despulles d'aquest gran cardenal, víctima de la guerra de Successió, tornessin a Barcelona. I que se li fes un merescut homenatge.

El clero austriacista català, entre la repressió i l'exili

Joan Pallarès-Personat
Historiador

El 1714 no només va suposar la fi de les institucions catalanes. Unes trenta mil persones perseguides i amb els béns confiscats van emprendre el camí de l'exili. La meitat eren catalans; la resta, d'altres punts dels regnes hispans combatents a favor de l'arxiduc. No tornarien.

Van instal·lar-se a terres de l'imperi de Carles VI —III per als catalans. Carles era l'emperador del Sacre Imperi Romà Germànic, rei d'Hongria, Bohèmia, Sardenya, Nàpols i Sicília i arxiduc d'Àustria. Entre els exiliats hi havia gent de totes les classes socials i disposaren d'un estatut especial, el Consell d'Espanya, presidit per l'arquebisbe de València, Antoni Folch de Cardona, i d'institucions com l'Hospital d'Epanyols, l'Escola Espanyola d'Equitació —existent encara— o el monestir de Montserrat a Viena, priorat de 1636, abadia el 1708; o Nova Barcelona, fundada el 1735, a la Voivodina sèrbia.

La majoria dels exiliats, homes i militars, i alguns polítics, juristes, gent intel·lectual i eclesiàstics, moririen sense descendència però la seva petja sobreviuria uns anys a la mort de Carles, el 1740. Entre els militars, tota la flor i nata de la guerra com Ermengol Amill, Pere Bricfeus, Antoni i Manel Desvallés o Pere Joan Barceló, el *Carrasquet*, guerriller al Principat, combatrien contra els turcs, a Hongria, a Romania, als Balcans, i ben pocs sobreviurien el seu rei.

El *Schwartzspanier Strasse*, carrer dels «espanyols negres» a Viena, en referència als benedictins, és el carrer del monestir de Montserrat, mentre que a *Alser Strasse* hi ha la *weispanierhaus*, casa dels «espanyols blancs», convent dels trinitaris descalços, enderrocat al setge turc de 1683 i refet el 1727 en l'apogeu dels exiliats, impulsat pel Tercer Orde Seràfic dels espanyols amb Tomàs Oliver, aragonès, i després el català Joan Balart.

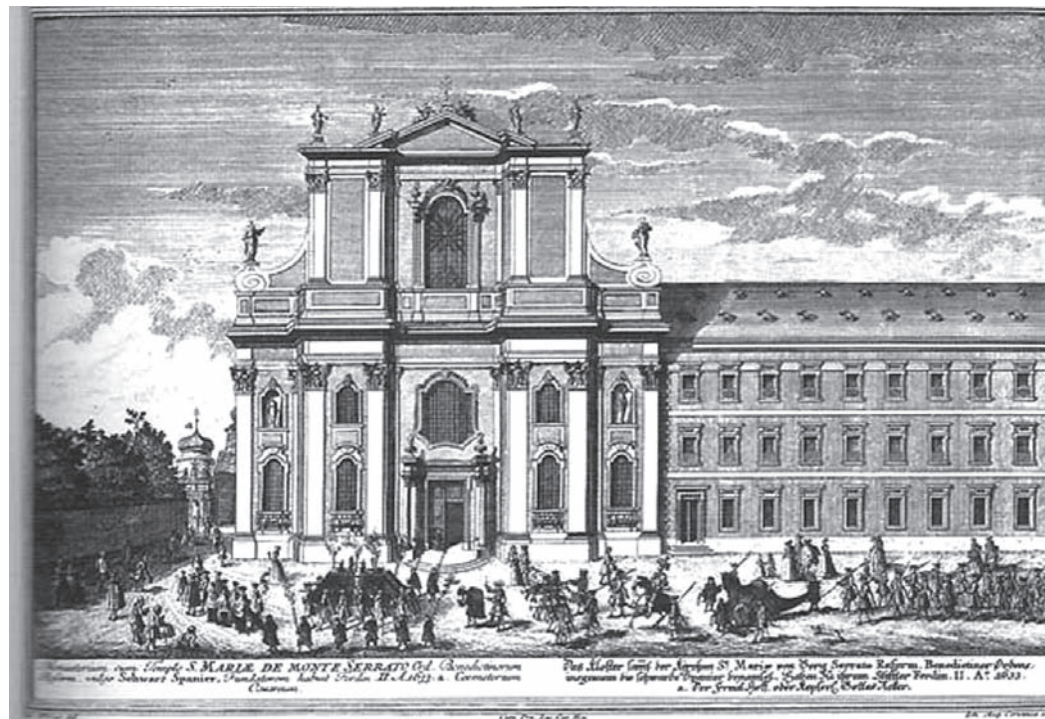
Juntament amb la catedral de Sant Esteve, l'església de Sant Francesc i Montserrat, als Trinitaris hi ha enterrats la major part dels prohoms d'aquell exili: el comte d'Erill, el coronel Lorenzo de Quirós, Diego Hurtado de Mendoza, virrei a Catalunya i a Portugal... Els més pobres ho foren al mateix Hospital d'Epanyols.

L'Hospital va ser construït el 1717 amb diners imperials i l'entusiasme del catedràtic de Teologia Maurici Andreu, el vicari Esteve Mascaró, el cirurgià de Vic Ramon Vinyes i els metges Nicolau Cerdanya, Gabriel Joli i Josep Pujol. Molts dels exiliats arribaven malalts o emmalaltiren en combatre amb els turcs. Una de les ales de l'Hospital porta el nom de la Mare de Déu de la Mercè i en una façana hi ha la imatge de santa Eulàlia.

L'exili dels catalans del 1714, comparat al del 1939, tingué un resultat

Façana de l'antic monestir de Montserrat a Viena, al carrer dels «espanyols negres», en referència als benedictins.

«La majoria dels exiliats, homes i militars, i alguns polítics, juristes, gent intel·lectual i eclesiàstics, moririen sense descendència i la seva petja sobreviuria uns anys a la mort de Carles el 1740»

demogràfic molt més petit, però sí que és comparable a nivell intel·lectual. L'Església catalana s'arreglarà al cantó de l'arxiduc, que comptava amb les simpaties del Vaticà. Voltaire, que va dir que «Catalunya pot prescindir de tot l'univers, però els seus veïns no poden prescindir d'ella», blasma que frares i sacerdots formessin part dels combatents i entre oracions els inflamessin de fervor. Efectivament, entre la trentena d'unitats catalanes a la guerra hi ha un predomini de noms religiosos: Regiment de la Fe, de Sant Jordi, Dragons i Cuirassers de Sant

Miquel, Sant Jaume, la Immaculada Concepció, Santa Eulàlia, NS del Roser, Sant Narcís, NS dels Desemparats, Fusellers de Sant Miquel, Fusellers de Sant Àngel Custodi, Fusellers de Sant Raimon de Penyafort, de Sant Vicenç Ferrer.

El llarg camí cap al desterrament

La repressió exercida per Felip V des del 1707 contra alguns sacerdots va fer que a Barcelona el 2 d'octubre de 1714 fossin desterrats el canonge de

Barcelona i Urgell, Josep Rifós; el vicari del Pi, Busquets, amb els beneficiats Galvany i Josep Rosell; el del Seminari de la missió, Josep Jofreu; el de la catedral, Maurici Andreu; de Santa Maria del Mar, Magí Simó; el prior de la Misericòrdia, Jacint Figueró, i més d'una dotzena de trinitaris, dominicans, carmelites, per estendre's a d'altres ordes com mercedaris i agustins. També Juan Navarro, bisbe d'Albarrasí, acabaria entre els exiliats a Viena, on eclesiàstics aragonesos exerciren influència i càrrecs a la cort.

El rector de Riuprimer, Llorenç

Tomàs i Costa, prior de Sant Pere del Mont i abat electe de Roses i Amer, instigador del pacte dels vigatans i canceller de l'Audiència amb l'arxiduc, tresorer de la catedral de Barcelona el 1714 fou empresonat i expulsat. Ocupà càrrecs a Nàpols i morí a l'Hospital d'Epanyols de Viena el 1737. El seu cos finalment va poder ser enterrat a la capella del Roser de Sant Domènec, a la Seu d'Urgell.

A l'exili, un canonge barceloní era comissari de la croada a Sicília, on feia de jutge Mn. Francesc Bru i Josep Rifós d'inquisidor; però Roma va atraure la majoria dels exiliats, com l'ardiaca de Santa Maria del Mar, Francesc Josa d'Agulló, que acabaria a Viena; Josep Molinés, del Pi, que moriria a Milà; l'ardiaca Benet Vedella, de la Seu de Girona; el de Barcelona, Cristòfol Cabirol...

El tortosí Manuel de Santjust i Pagès, canceller per Felip V el 1702, bisbe de Vic el 1705, no va prendre possessió de la diòcesi fins al 1710 quan els vigatans dominaren la Plana. Quan va ser ocupada pels borbònics el 1713 li van fer la vida impossible, i des del decret de Nova Planta es retirà a l'Ametlla del Vallès, des d'on regiria la diòcesi fins a la seva mort, el 1720.

A Lleida el seu bisbe, el gibraltareny Francisco Solís Hervàs, mercedari i borbònic, nomenat el 1701, va fugir

Ofrena floral al rector de Riuprimer, Llorenç Tomàs i Costa.

«Voltaire, qui va dir que "Catalunya pot prescindir de tot l'univers, però els seus veïns no poden prescindir d'ella", blasma que frares i sacerdots formessin part dels combatents i entre oracions els inflamessin de fervor»

que ocupava, regí el monestir el prior Fontanilles. Dorda va obtenir un bon préstec dels portuguesos i Carles li obtingué el 1707 el bisbat de Potenza, al regne de Nàpols, però no arribà a prendre'n possessió perquè el 1708 el mateix Carles el preconitzà bisbe de Solsona, prenent possessió el 1710, i Poblet quedà fins al 1713 en què fou elegit abat Josep Escuder, sota el mandat del prior president Baltasar Fontanilles.

La victòria borbònica del 1714 expulsà el bisbe Dorda de Solsona, mitjançant un decret de *extrañamiento*. Es retirà a Poblet. Roma es va negar a nomenar successor fins a la seva mort, esdevinguda el 3 de desembre del 1716, quan fou elegit abat Baltasar de Saiol, felipista, el qual s'alternaria tres quadriennis com a abat, fins al 1736.

Els convents serviren a vegades de refugi. Francesc de Castellví, de Montblanc, militar i historiador, autor de *Narraciones históricas del año 1700 a 1725* (manuscrit farcit de dades de la guerra conservat al *Haus Hof und staatsarchiv* de Viena), amb els béns confiscats va donar suport a Carrasclat. Perseguit, es refugià al monestir de Vallbona de les Monges, on tenia dues germanes monges, fins que fou detingut el 1718. Sortí amb l'amnistia de 1726 i a Àustria participà a les campanyes del Danubi. Va morir a Viena el 1757.

La pau de Viena del 1725 posà fi a les hostilitats entre Felip V d'Espanya i Carles VI d'Àustria, propiciant una amnistia que provocà entre els alliberats i amagats un nou allau d'exiliats a Viena i el retorn dels béns segrestats. Fins llavors el contacte amb l'exterior era difícil perquè es castigava amb la pena capital la correspondència amb exiliats.

El cas més punyent, sense dubte, és el de Benet de Sala i de Caramany, cardenal i bisbe de Barcelona, exiliat, al qual Felip V no només impedí ocupar la seva seu, sinó que a la seva mort a Roma el 1715 va prohibir que fos enterrat a la diòcesi i fins i tot que se li fessin funerals.

quan Lleida va ser atacada per les tropes de l'arxiduc, marxà a Fraga i Jaca, tornà el 1707 amb el duc d'Orleans, exercí alhora com a virrei d'Aragó.

Premiat com a bisbe d'Àvila això l'enemistà amb Climent XI. El 1714 el substituï Francesc d'Olaso Hipenza, agustí i lleial a Felip V, igual que el bisbe de Girona, Miquel Joan de Taverner i Rubí, exiliat a França entre 1705 i 1711 quan Girona era en mans dels austriacistes. El 1720 fou premiat amb l'arquebisbat de Tarragona. Allà foren austriacistes Josep Llinàs, mort el 1711, i el seu successor, Isidor Bertran, nomenat el 1712 i desposseït i desterrat per Felip V. Tot al contrari que Silvestre Escalona, bisbe de Tortosa que el 1714 fou premiat amb el bisbat de Salamanca. Cas semblant al de la Seu d'Urgell amb Julián Cano Tevar, enemistat amb el capítol des de bon començament, primer per raons morals, després polítiques, que fou portat a Àvila on morí el 1719.

Francesc Antoni de Solanell i de Montellà, noble i eclesiàstic, benedictí, abat de Sant Pere de Galligans i de Sant Cugat del Vallès, diputat del 1710 al 1713, va defensar a la Junta de Braços que el braç eclesiàstic s'inhibís de pronunciar-se sobre la resistència o no. Amb tot, Felip V el va desterrar el 1715. Va morir desterrat.

El calvari de Poblet

El monestir de Poblet, com d'altres, va viure el seu calvari durant aquells anys. El mataroní Francesc Dorda i Germí, ministre d'Hisenda de l'arxiduc, havia ingressat com a monjo a Poblet el 1681 i va ser elegit abat el 1704. Absentista pel càrrec

cerers
des de
1862

CERABELLA

P.I. Can Clapés, 08181 Sentmenat (Barcelona)
T. 93 715 31 02 / Fax 93 715 02 51
CERERIA ABELLA
Sant Antoni Abat, 9, 08001 Bcn.
T. 93 441 09 07 / Fax 93 441 70 47
Boters, 5, 08002 Bcn. T./Fax 93 318 08 41
Comte Borrell, 41, 08015 Bcn. T.93 442 93 28

Dos monestirs femenins a primera línia de foc

Irene Brugués
Massot
Arxivera en cap
del SAF

Pocs fets històrics han marcat tant Catalunya i el seu poble com la Guerra de Successió. Pobles, museus, universitats, centres d'estudis i tota mena d'entitats catalanes, en el transcurs de l'any que duraran els actes de la commemoració del Tricentenari del setge de Barcelona de 1714, estudiaran, difondran i recordaran els fets viscuts durant la Guerra de Successió (1701-1714). En aquesta dinàmica, el SAF (Servei d'Arxius de la Federació Catalana de Monges Benedictines) també hi vol ser present, i per això ha endegat un projecte de recerca que pretén recuperar les vivències de les dues comunitats de monges benedictines de la ciutat de Barcelona: Sant Pere de les Puel·les i Santa Clara de Barcelona. Els seus testimonis han perdurat silencis en els respectius arxius monàstics, on han passat desapercebuts fins avui.

Ambdós monestirs foren fundats al llarg de l'Edat Mitjana als afores de la ciutat de Barcelona. Però amb el temps, i a mesura que Barcelona creixia, els monestirs juntament amb els nuclis de població que havien crescut a redós seu (el burg de Sant Pere i el barri de la Ribera) s'incorporaren a la ciutat, darrere mateix de les muralles. Fou aquesta nova situació, dins la ciutat i ben a prop de les muralles, el que els féu participants i part implicada dels esdeveniments ocorreguts al llarg de la Guerra de Successió.

Des de la Guerra dels Segadors (1640-1652) i durant tota la segona meitat del segle XVII, la guerra amb el Regne de França va ser una constant. El Principat de Catalunya fou el camp de batalla de les incursions franceses i els contraatacs de l'exèrcit hispànic. En un context d'auge fiscal i allotjament de tropes constant, el país va haver de viure conflictes com la Revolta dels Barretines el 1687 i la Guerra dels Nou Anys a la fi de la centúria.

En tots i cadascun d'aquests fets bèl·lics Barcelona era atacada, assetjada i bombardejada, i els edificis darrere muralles, naturalment, en patien les conseqüències més importants. Així, el 1691, una monja del monestir de Santa Clara de Barcelona fou greument ferida i la comunitat va haver de sortir del monestir ràpidament. Les cròniques diuen que *convent i ciutat apareixen un Judici*, per la quantitat de bombes que hi van caure. De la mateixa forma, durant el setge del francès de 1697 al final de la Guerra dels Nou Anys, els bombardejos causaren greus desperfectes al monestir de Sant Pere de les Puel·les: al dormidor, la casa del domer, la casa de l'hortolà, l'església, la sagristia i el claustre en restaren greument afectats. Les obres de reparació encara no havien acabat que un nou conflicte internacional ja era a tocar.

El 1700, Carles II moria sense descendència i designà com a hereu al tron de la monarquia hispànica Felip d'Anjou, nét de Lluís XIV rei de França. Una designació que suposava un desequilibri entre les principals potències europees i que acabà comportant l'inici de la Guerra de Successió, quan el Sacre

Arxiu del Monestir de Sant Pere de les Puel·les

Para que sea publico y notorio a las que vindran la fortuna y dicha que tiene este Imperial y Real Monasterio en la año de la Natividad del Señor 1706. Avenit vinguets los franceses ha sitiar esta ciutat de Barcelona des Mar y Terra, als 2 de Abril de 1706. Fingueren los Comuns Consulta ab los Ofiuals maestros de Casas y feutos haout estavia segura la Real Persona de Don Carlos tener que trobava dins la ciutat, para el resguardo de las bombas dat cas se toterem. Avenit buerats los millors fort de dins la ciutat, no sen troba ningun com lo de St. Pere. Para el qual oferi la sra. Dña Inés de Guzman que se trobava Madena, tota la justia se avia momenten para acabar de fortificar. Als 19 del Mes de Abril se tomè los Enemichs desgranaron y se retirè a Magestat en lo fort de est Monasterio venguè sena las sis de la tarde. Lo rebè toda la Comunitat al Pórt de la Porta.

Fragment de la crònica de l'estada de l'arxiduc Carles d'Àustria al monestir de Sant Pere de les Puel·les durant el setge borbònic de 1706.

«Les cròniques narren com les poques monges que restaven al monestir sortiren per la porta principal en fila, darrere la creu processional»

Imperi Romanogermànic, Anglaterra i les set Províncies Unides dels Països Baixos optaren per un altre candidat, l'arxiduc Carles d'Àustria, enfront de Felip V, recolzat per França i Espanya. El conflicte, purament internacional en els inicis, es mantingué lluny de Barcelona fins al 1705, quan una flota de l'arxiduc Carles assetjà Barcelona perquè es produís un alçament a favor seu. A partir d'aquell moment, el Principat de Catalunya es posicionà a favor de la causa de l'Arxiduc.

Carles III fixà la cort reial a Barcelona, però durant el setge borbònic de 1706 els consellers de la ciutat van creure que el palau reial no era un lloc segur per al rei, i escolliren el monestir de Sant Pere de les Puel·les com a fortí. La comunitat l'acollí de grat i li cedí gairebé tres quartes parts de monestir.

Arran de la mort l'any 1711 de Josep I, Carles III esdevenia emperador del Sacre Imperi Romanogermànic i l'equilibri europeu tornava a canviar. Els països

que fins aleshores recolzaven Carles III no podien permetre que aquest fos emperador i rei de tots els territoris de la monarquia hispànica alhora. Les negociacions per la pau s'allargaren fins al 1713, però finalment les parts signaren el Tractat d'Utrecht i els aliats abandonaren definitivament Barcelona.

Davant l'abandó aliat, el juny de 1713, la Junta de Braços de Barcelona acordà resistir. Els sectors més moderats i amb més recursos abandonaren la ciutat. Entre ells, algunes monges d'ambdues comunitats que es refugiaren en cases de parents o en altres monestirs femenins de la ciutat, algunes restaren als monestirs vetllant per la casa. L'ofensiva final contra Barcelona va començar el juliol de 1713, amb la Batalla de Santa Clara, coneguda així per localitzar-se en el baluard d'aquest nom i que tingué greus conseqüències per al monestir de Santa Clara que es trobava adossat a la muralla. Fou l'inici de la fi.

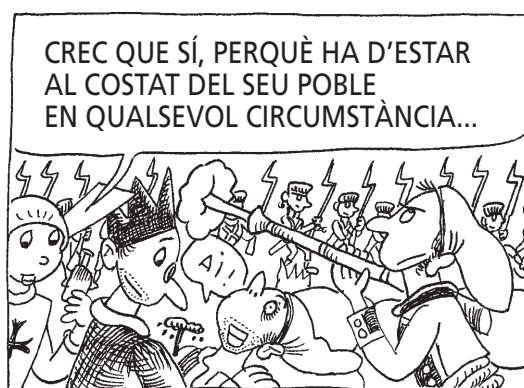
Després d'un any de setge, la matinalada de l'11 de setembre de 1714 es produí l'escomesa final. La comunitat de Sant Pere de les Puel·les va sortir del monestir de pressa, però amb ordre. Les cròniques narren com les poques monges que restaven al monestir sortiren per la porta principal en fila, darrere la creu processional, tot cantant el *Te Deum*, mentre el monestir i l'hort eren ocupats pels dos bàndols fins a onze vegades. Especialment dur deuria ser

per a aquelles monges emparentades directament amb els principals defensors de la ciutat.

La Guerra de Successió deixà ambdues comunitats sense capacitat de reacció durant dècades. El monestir de Sant Pere de les Puel·les, després de les despeses assumides en la rehabilitació de les destrosses bèl·liques de finals de segle XVII, ja no disposava de recursos suficients per fer front als nous desperfectes. La comunitat de Santa Clara de Barcelona, per la seva banda, no pogué retornar al seu monestir, com ho testimonia la correspondència de l'endemà del setge i dels dies i anys posteriors. No només tenien parts greument malmeses del monestir gòtic, sinó que finalment fou enderrocat juntament amb bona part de les cases del barri de la Ribera, per construir-hi al seu damunt la Ciutadella, la fortalesa encarregada de vigilar que els barcelonins no es tornessin a alçar contra el rei.

La comunitat de Santa Clara romanqué cinc anys dispersa, fins que Felip V el 1718 els donà el Palau Reial Major per convertir-lo en el seu nou monestir. D'aquesta forma, matava dos pardals en un sol tret: a les monges els donava el monestir que els havia pres (per bé que el nou edifici era molt més petit i molt malmès per la guerra) i consignava a l'oblit la representació política del Palau Reial Major, que vinculava els catalans amb les institucions i llibertats que acabaven de perdre.

Aquest mes de setembre de 2013 s'inicien els actes de commemoració d'aquests fets. El SAF oferirà en aquesta escaïença: itineraris històrics per la Barcelona del 1714, visites guiades a l'Arxiu del Monestir de Sant Pere de les Puel·les (on es conserven els documents que relaten els fets del 1714), un concert històric a l'església parroquial de Sant Pere de les Puel·les, ben probablement unes jornades d'estudi i l'edició d'una publicació amb una fitxa didàctica per als més petits. Activitats totes vinculades a un exposició central que s'elabora conjuntament amb el Museu d'Història de Barcelona i que s'inaugurarà a principis de l'any 2014 a la Capella de Santa Àgata del Palau Reial Major. D'aquesta forma, la Federació Catalana de Monges Benedictines vol donar a conèixer el que van viure i patir de primera mà les seves antecessores durant la Guerra de Successió, alhora que reivindicar el paper de la dona i, concretament, d'aquelles dones que, darrere els murs on habitaven, participaren activament del moment que els tocà viure.

Nou secretari d'Estat

L'arquebisbe Pietro Parolin és l'actual nunci a Veneçuela

Agències / Ciutat del Vaticà

El papa Francesc ha nomenat nou secretari d'Estat l'arquebisbe Pietro Parolin, actual nunci apostòlic a Veneçuela. De 58 anys, originari de Schiavon, al Vicentino, on va néixer el 17 de gener del 1955, Mons. Parolin té una llarga experiència al servei diplomàtic de la Santa Seu. Des del 1992 va treballar a la Secretaria d'Estat durant disset anys, els set darrers com a subsecretari per a les relacions amb els Estats, abans de ser enviat el 2009 a Veneçuela com a nunci apostòlic.

«En el moment en què s'ha fet públic el nomenament com a secretari d'Estat —ha manifestat Mons. Parolin en una declaració a l'Oficina de premsa de la Santa Seu— vull expressar profunda i afectuosa gratitud al Sant Pare Francesc, per la confiança immerescuda que m'ha demostrat, i manifestar-li la renovada voluntat i total disponibilitat per col·laborar amb ell i sota la seva guia per a major glòria de Déu, el bé de la Santa Església i el progrés i la pau de la humanitat.»

«Sento viva la gràcia d'aquesta crida que, un cop més, constitueix una sorpresa de Déu en la meua vida i, sobretot, sento tota la responsabilitat, perquè se'm confia una missió compromesa i exigent, davant la qual les meves forces són febles i pobres les meves capacitats. Per això m'encomano a l'amor misericordiós del Senyor, de qui res ni ningú no podran separar-nos mai, i a la pregària de tothom. Agraeixo a tothom, des d'ara, la comprensió i l'ajuda que em voldran prestar en el desenvolupament d'aquest nou encàrrec.»

En la seva declaració, Pietro Parolin ha tingut un record per les persones

«En el moment en què s'ha fet públic el nomenament com a secretari d'Estat vull expressar profunda i afectuosa gratitud al Sant Pare Francesc, per la confiança immerescuda que m'ha demostrat»

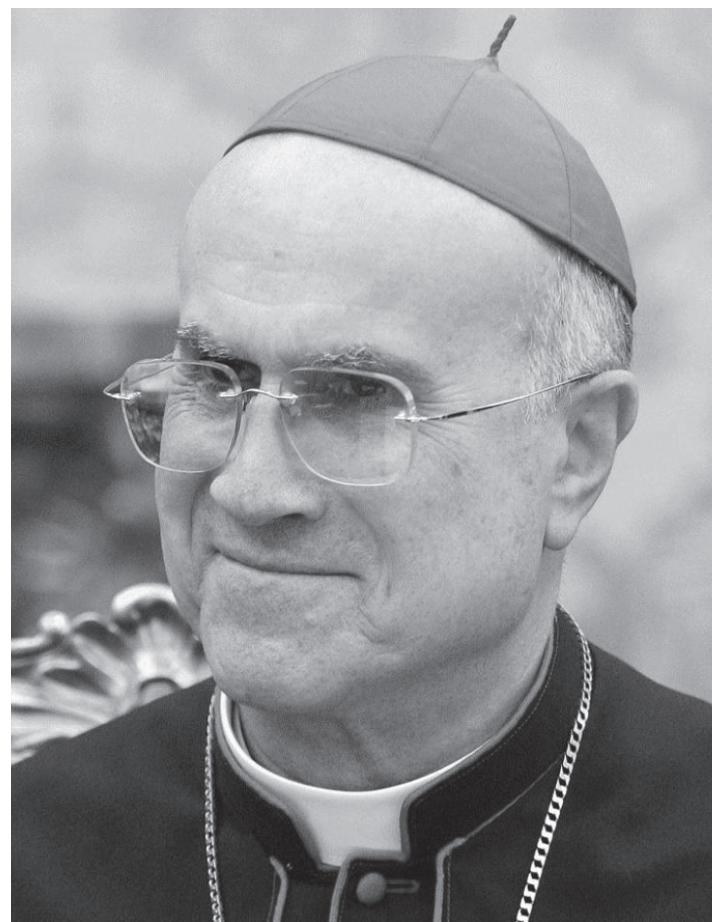
Pietro Parolin té una llarga experiència al servei diplomàtic de la Santa Seu.

que han format part de la seva vida «en família, a les parròquies on vaig néixer i prestar servei, a l'estimada diòcesi de Vicenza, a Roma, als països on he treballat, Nigèria, Mèxic i, per últim, Veneçuela, que deixo amb enyorança».

Monsenyor Parolin prendrà possessió del nou càrrec el 15 d'octubre. Substitueix el cardenal Tarcisio Bertone, secretari d'Estat des del 15 de setembre del 2006.

El cardenal Tarcisio Bertone (Romano Canavese, Itàlia, 2 de desembre del 1934) ha estat un dels principals homes de confiança del papa Benet XVI des de l'època en què fou secretari de la Congregació per a la Doctrina de la Fe que presidia Joseph Ratzinger. Aquesta confiança fou ratificada quan Ratzinger, ja com a Benet XVI, va nomenar el cardenal Bertone secretari d'Estat del Vaticà.

Aquest salesià italià ha mantingut una relació de gran entesa i cordialitat amb l'Església catalana. Han estat molts els gestos de reconeixement al tarannà català, com ho va posar de manifest en la vetlla de Santa Maria a

El cardenal Tarcisio Bertone, home de confiança de Benet XVI.

Montserrat el 2010 quan va entonar el Virolai. El dia anterior, el 25 d'abril, havia presidit a Santa Maria del Mar la beatificació del pare caputxí Josep Tous. Així mateix, el cardenal Bertone, com a secretari d'Estat, va dirigir els quatre viatges de Benet XVI a l'Estat espanyol,

entre els quals el que va fer a Barcelona el novembre del 2010 amb motiu de la dedicació de la Sagrada Família. En aquest context, es va inscriure la decisió del Grup Godó d'atorgar el Premi Comte de Barcelona corresponent a l'any 2011 al cardenal Tarcisio Bertone.

Les floretes del papa Francesc

Fill del mateix Pare

Esther Borrego

El dia 25 d'agost durant l'Àngelus el papa Francesc, en adreçar-se als molts fidels que hi havia a la plaça de Sant Pere, ho va fer recordant-nos: «Jesús no exclou ningú», i per deixar-ho molt clar i que no en tinguéssim dubtes, va afegir: «Segurament alguns pensareu que esteu exclosos de la salvació per ser pecadors. No, no, no, precisament per això ets el preferit. Jesús prefereix el pecador. Jesús està esperant per a perdonar-te.»

Aquestes paraules que tots hem sentit moltes vegades formen part de l'essència del cristianisme. Les hauríem de viure cada minut a la nostra vida, tant perquè ens sentim plens de joia per saber que Jesús sí que ens reconeix tota la dignitat a cadascú de nosaltres com perquè entre nosaltres ens tractem amb la delicadesa de saber-nos fills del mateix pare.

Aquestes paraules em varen fer recordar la visita que el Papa va fer el 15 de juliol passat a l'illa de Lampedusa, coneguda per ser un lloc d'arribada de múltiples pastores amb persones que cerquen trobar una vida millor a Europa provinents de diferents països d'Àfrica. Allà Francesc va fer una crida molt contundent a fer un canvi de consciència, un canvi d'actituds.

En aquella ocasió ens va recordar que cadascú ens havíem de preguntar: «Adan, on ets?» i «on és el teu germà?» perquè tots som responsables de cuidar, i tenir cura del món en què vivim. De tenir cura del nostre germà, del que viu i del que pateix.

No podem caure en la indiferència, no podem ser nosaltres els que no ens reconeguem com a germans quan Jesús no exclou ningú.

LLAR D'ANCIANS PRUDENCI MIRALLES

petita gran residència.

Petita (hi ha lloc per a 16 persones), gran (els residents la fan gran).

Places disponibles, ambient familiar

NIF: G-08862781 - Els donatius desgraven un 20% del total de l'IRPF (Llei 30/94)
www.residenciapmiralles.org e-mail: residenciapmiralles@telefonica.net
Trafalgar, 39, 5è - 08010 Barcelona Tel. 932 681 867 - Fax 932 684 356

Anàlisi

L'anatema llançat al papa Francesc

Josep Casanova Doménech, *pvre.*

«El que diu el Papa és que no està capacitat per efectuar un judici personal de consciència condemnatòria a un gai que cerca el Senyor i té bona voluntat»

«Criticar les abraçades de Francesc a indígenes amb les seves peculiars vestimentes i ornaments seria com criticar l'aproximació de Jesús, fins a tocar-los, a leprosos, dones i fèretres»

El 2 d'agost, Elies, patriarca del Patriarcat catòlic bizantí, va declarar anatema (la maledicció de Déu [Gal 1,8-9] el papa Francesc. Tot el discurs del vídeo i l'escrit té el seu origen i fonament en unes paraules del Papa als periodistes quan tornaven a Europa al mateix avió, finalitzada la Jornada Mundial de la Joventut. Proposo nou qüestions que poden ajudar a reflexionar i fer-se un judici sobre el cas:

- 1) Es tracta de preguntes que els informadors li fan espontàniament al Papa, que respon en un context que no res té a veure amb el que és magisterial i autoritatiu. El que diu no es troba en una encíclica, ni en una constitució apostòlica, ni tan sols en un discurs o en l'àmbit litúrgic d'una homília.
- 2) A una de les preguntes, el papa Francesc respon així: «Si una persona és gai, cerca el Senyor i té bona voluntat, qui sóc jo per jutjar-la?»
- 3) D'aquí arrenca i aquí es fonamenta tot l'argumentari demonitzador i condemnatori contra el Papa que conté el vídeo que busca el seu suport a la Sagrada Escripura amb les cites a Lv 18,22; Jud 7,1; 1Co 6,9-10. I val a dir que podrien citar-se d'altres: per exemple, Rm 1,24-27; 1Tm1,10.
- 4) El vídeo del Patriarcat catòlic d'Ucraïna no té en compte els avenços de les ciències que es refereixen a la genètica i a la psicologia, que òbviament eren del tot desconegudes en els temps en què es va redactar l'Escripura Sagrada, tant l'Antic com el Nou Testament. Ara per ara sabem que és una qüestió oberta la de si

l'homosexualitat té un fonament genètic o si té les seves arrels tan sols en el psicològic. Si és una cosa innata o si ser gai és una elecció. O si en alguns casos és per naixement i en altres adquirit. Hi ha molt d'escrit i no pas poc per parlar.

- 5) Per tant, el que sembla del tot anacrònic i involutiú és la consideració global que l'homosexualitat és una depravació i maldestre pecat que aboca a l'infern si un no es peneix de ser homosexual i deixa de ser-ho i actuar conforme a les seves tendències i orientació sexual.
- 6) El Papa, amb les seves crec que no improvisades paraules, no entra en el tema moral del que és o no és pecat, encara que en un altre moment del seu diàleg amb els periodistes parla dels pecats i la necessitat de penediment. El que diu el Papa és que no està capacitat per efectuar un judici personal de consciència condemnatòria a un gai que cerca el Senyor i té bona voluntat. No va dir ni més ni menys. Perquè, igual que amb la dona pública a la casa de Simó el fariseu, o en molts altres casos que narren els Evangelis (que demanaven per a si o per a altres), si hi ha recerca i hi ha voluntat bona, arriba la salvació per la fe que és trobada personal amb el Senyor; que significa confiar-se a un amor misericordiós; que consisteix en disponibilitat per deixar-se transformar (cf. *Lumen fidei*, 13 in fine). Convido que llegim i reflexionem l'encíclica *Lumen fidei*, recentment promulgada pel Papa i que no podeu passar per alt.

- 7) El vídeo s'alimenta amb fets i actuacions que no tenen res a veure amb la visita i activitat del Papa al Brasil amb motiu de les Jornades Mundials de la Joventut. Em refereixo a la missa del cardenal Bagnasco. I a la del P. José Pinto. Més enllà de l'opinió que a cadascú de nosaltres ens mereixin aquestes misses, això no té res a veure amb el Papa. I, a més, el vídeo fa un muntatge esbiaixat del trajecte nocturn del Papa davant diversos milions de persones amb motiu de la seva presència a la Jornada de Vetlla Nocturna amb els joves. Recomano la lectura del seu discurs aquella nit ja que em sembla imponent i del tot evangèlic. El vídeo és, per tant, molt manipulador. Pel que fa a l'actuació d'un grapat de bisbes tot ballant, a mi personalment no em fa cap gràcia però estem en el món de les opinions. També sant Pasqual Bailon ballava davant el Santíssim; i altres casos hi ha a l'història de l'Església.
- 8) El vídeo rebutja tot el que té a veure amb la inculturació de la fe. Hi ha imatges que en algunes latituds o cultures com la nostra ens poden estranyar o fins i tot no agradar estèticament. Però el Papa està al Brasil, tot un continent amb varietat de races, llengües, costums i tradicions. I s'ha de fer tot per a tots. Criticar les abraçades de Francesc a indígenes amb les seves peculiars vestimentes i ornaments seria com criticar l'aproximació de Jesús, fins a tocar-los, a leprosos, dones i fèretres. Voler veure en l'actitud del Papa «paganisme ocult i impure-

sa» o «anunci de desviació sexual» sembla propi de ments malaltes. Aquesta falta d'inculturació fa que generalment les Esglésies cristianes (també les cristianocatóliques) de l'ortodòxia hagin quedat tancades en si mateixes, com una mesura sota el llit.

- 9) El vídeo interpreta les paraules del Papa als joves *que haya lio* («que hi hagi embolic») com una «rebel·lió contra els valors evangèlics». I es tracta de tot al contrari. Només cal llegir el discurs en què va fer aquestes manifestacions: és el de dijous dia 25 de juliol a la trobada amb els joves argentins a la catedral de Sant Sebastià a Rio de Janeiro. Un cop més el vídeo del Patriarcat Catòlic d'Ucraïna, i és molt trist que així sigui, és mentider i manipulador.

Referent a això en el document oficialment lliurat s'inclou una nota en la qual el Dr. Alberto Gasparri, laic que des de l'any 2005 s'encarrega d'organitzar els viatges papals, assenyala que en dir «enrenou», el Papa es refereix (en l'argot d'allà) que vol que els joves es moguin, s'aixequin, no es quedin quietes i facin soroll. És precisament en parlar de «l'enrenou» quan el papa Francesc al·ludeix a les Benaurances i a Mt 25. ¡Doncs quin «embolic» va inaugurar Jesús! Convido a fer pregària personal i comunitària perquè el Senyor, que ens vol en la unitat, la restableixi. I que la seva Llum resplendeixi.

Escrit a petició de la xarxa de laics de Badalona: xarxalaics@gmail.com

Punt de vista

Joaquim Ferrer

President de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat

L'11 de Setembre, una Diada per participar-hi

En la història dels pobles, els segles hi marquen aquells fets de gran importància que són recordats i que serveixen per cohesionar aquella nació i per estimular-la en el camí a recorre. En el cas de Catalunya, la data de l'11 de Setembre de 1714 és la que es refereix al moment en què foren suprimides les nostres lleis, les Constitucions de Catalunya, i prohibides les institucions polítiques, la Generalitat. Aquell fet profundament negatiu fou des d'aleshores recordat com la data del que havíem de recuperar i que de cap manera volíem que desaparegués com a resultat d'una circumstància adversa.

Així doncs, a partir d'aleshores, en la nostra història, sempre hi hagué el record d'aquella data que ens impulsa a recuperar justament el que s'hi va perdre. En el calendari de Catalunya la data de l'11 de Setembre mai no fou per a l'oblit, sempre ha estat de record per les llibertats que ens foren arrabassades, malgrat el sacrifici de les vides que feren tants i tants defensant-les.

El moviment cívic i polític de la Renaixença impulsà la significació patriòtica d'aquesta data i malgrat que en freqüents i llargs períodes no era permesa la commemoració, aquesta seguí viva en el cor del poble, explicada per poetes i escriptors, per historiadors, per artistes i pel pensament econòmic, social i polític.

La Diada Nacional de l'11 de Setembre sempre s'ha commemorat amb un record a la defensa de la llibertat de Catalunya que férem el 1714 i com un estímul al que ens cal fer en cada moment per recuperar la llibertat a la qual tenim dret per viure en dignitat.

Aquesta commemoració que es fa arreu de Catalunya s'expressa a través de les conviccions que han forjat aquest poble. Entre aquestes hi ha la celebració d'una tradició centenària amb una Missa que es diu l'11 de Setembre a les 10 del matí a la basílica de Santa Maria del Mar «en record i homenatge a tots els que han sofert, lluitat o mort per Catalunya». Aquesta celebració és organitzada per la Lliga Espi-

ritual de la Mare de Déu de Montserrat i «tothom és convidat a participar-hi».

Així doncs, aquest 11 de Setembre en què es formarà la cadena humana que ha de travessar el Principat des de la Jonquera a Alcanar com a expressió de la voluntat del poble de Catalunya a la plenitud nacional, també s'hi expressarà, com sempre, aquesta aspiració a través de la diversitat de conviccions com les que ens aplegaran el bon matí de la Diada a Santa Maria del Mar en una celebració oberta a tothom.

Saber escoltar

Joan Guiteras i VilanovaDegà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

El rostre il·luminat

A Roma, a l'església de Sant Pere in Vincoli, hi ha una magnífica estàtua de Moisès. És una meravellosa obra de Miquel Àngel, polifacètic artista que ha deixat una colla d'imatges i pintures admirables. L'escultura de Moisès impacta el qui l'admira. No és només una imaginació artística, sinó que, en la seva profunditat, mostra la gran personalitat humana i religiosa del líder dels hebreus.

L'escultor fa servir un artifici interessant. Per expressar el contacte de Moisès amb Déu li col·loca com unes banyes de llum al cap, signe del contacte amb la glòria del Senyor. En efecte, la Sagrada Escripura relata que, en baixar Moisès de la muntanya amb les taules de la Llei (els deu manaments), les condicions de l'aliança de Déu amb el seu poble, «els israelites contemplaven com resplendia la seva cara. Després Moisès es tornava a cobrir la cara amb el vel, fins que entrava a parlar amb el Senyor».

Quan, en els nostres temples, contemplem les imatges, solem trobar-les amb un rostre que, d'una manera o altra, manifesta la transcendència. Les figures de Crist, de Maria i dels altres sants, mostren un element revelador de l'empremta que ha deixat, en el seu rostre, el contacte espiritual amb Déu.

L'element espiritual mostra la dimensió real del que va ser santificat. Una manera d'expressar la profunditat d'aquells que estan enlairats en els altars i que llueixen aurèola. Escric això perquè, com em deia un amic, els cristians que pregunten o que s'apropen als sagraments tenen també, sovint, un rostre transfigurat. Si hom entra en una església on hi ha orants davant el sagrari o participants en una celebració eucarística, podrà veure cares trasmutades, il·luminades per la llum divina.

Cada persona té un tarannà propi. Hi ha qui sentint molt d'afecte no pot mostrar cap signe especial de contemplació o de goig. Hi ha el qui arrabassat per la pregària o per la celebració dels sagraments no pot amagar ni el goig ni l'amor que l'inunden. Uns i altres, però, som conscients que la nostra fe ens transforma. En últim terme ens mena a les bones obres. A rebre també, després, Crist present en els germans. La religiositat s'autentifica amb les obres. Moisès, conductor del poble d'Israel, necessitava la força i el consol del tracte amb el Senyor.

A propòsit de...

P-J Ynaraja Capellà del Montanyà
ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net

Papa Francesc, de mal borràs?

Al primer article que vaig dedicar al Bisbe de Roma, vaig dir respecte de les grans exaltacions que li adreçaven: alerta! Que com més pugui, pitjor serà la caiguda si els mitjans traeixen, relacionant-ho amb un acudit que s'explicava fa dècades. Els mitjans l'han encimbellat i ara comencen a sonar rumors que apunten que caigui i, torno a recordar, a algú decebut li és molt difícil l'esperança. Que pretenguin desacreditar-lo els seguidors de Lefebvre no és estrany. Que ho facin obertament, tampoc. A les antigues guerres, l'artilleria disparava quan sabia que cobria una infanteria deficient. Ells, els lefebvrians, ho saben. Uns altres, de manera silenciosa, oclusa i arterosa, els fan costat. Em referiré a un senyal diminut, sorgit d'un altre origen. Tan minúscul que pot semblar innocent. Algun mitjà va dir que el Papa va anar al Brasil en un vol privat. La inclusió d'aquest qualificatiu ja ha suscitat queixes. He llegit que el volen desacreditar perquè així ho va fer. Dir vol privat, implica assimilar-lo a empresaris potentats, artistes de l'espectacle i de fama o polítics que amb això volen demostrar domini.

Si la setmana passada em referia a l'utilitari Fiat-Idea que va fer servir a Rio de Janeiro i donava detalls del preu, potència o prestacions, recordo algunes de les característiques del reactor amb què va volar. Va ser un Airbus A330, d'Alitalia. Un avió de més de 300 places, ocupat per persones que són col·laboradors personals seus imprescindibles i per periodistes que pagaven el bitllet, enviats per les seves editorials a complir funcions de columnistes redactors. És sabut que un viatge així rep un qualificatiu modest, vulgarment se l'anomena xàrter, una cosa semblant a un vol de *low cost*. Canviar xàrter per privat pot ser un inici de trets. Cal analitzar el canvi des de nocions estructuralistes.

Que el papa Francesc, des de pocs segons després de treure el cap a la lògia i reconèixer l'elecció i, no ho oblidem encara que no vingui a tomb, escoltar astorats que ens demanava que preguéssim per ell, va demostrar ser un home simpàtic, és indubtable. Però reconeguem que la simpatia és una simple qualitat humana, no una virtut. Que abundin els que van pel món repartint simpaties i s'accontenten amb aquesta vanagloriosa ocupació. Després resulta que els manca generositat i laboriositat, que això sí que són virtuts humanes i cristianes. Qui els ha conegut i n'ha quedat entusiasmat, després descobreix que això de treballar de valent res de res, i el mateix pel que fa a l'altruisme, ja que tenen milers de motius per obrar amb egoisme ocult i ganduleria, amb raons molt ben raonades. Quan es descobreix la falsedat, sovint han anat trepitjant humils i constants treballadors del Regne. Dono moltes gràcies a Déu perquè qui presideix la nostra Església està dotat de simpatia, sigui un cristià bonadós, responsable i tenaç treballador. Prego al Senyor perquè l'estimuli i ajudi a conservar aquestes virtuts. Confio que un dia em trobi al seu costat a l'Eternitat i ens unim en una abraçada celestial.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Psicologia de prínceps

Les paraules ressonen amb nitidesa al Centre d'Estudis de Sumaré, a Rio de Janeiro, el diumenge 28 de juliol del 2013: «Els bisbes han de ser homes que no tinguin *psicologia de prínceps*.» Parla el papa Francesc als bisbes responsables del CELAM, que agrupa les 22 Conferències Episcopals d'Amèrica Llatina i el Carib. Un auditori excepcional. La psicologia de prínceps es configura per l'ambició de conquesta, el desig dels honors, l'afany de poder, la voluntat de domini, l'ansia de manar, la incapacitat d'escoltar, la cerca del reconeixement, l'accent en la importància personal, l'allunyament de les masses, l'expectativa dels primers llocs, el foment del carrerisme... i la pretensió final de deixar de ser príncep per ser rei o emperador. Prínceps de l'Església, ha estat una expressió que s'ha encunyat en segles passats per part dels primers mandataris.

On és el problema? L'error consisteix clarament a construir una figura eclesial al marge de l'evangeli de Jesucrist. El bisbe, en canvi, és un pastor que vetlla sobre el ramat, proper a la gent, amb molta mansuetud, pacient, misericordiós, amant de la pobresa (lliure davant del Senyor i auster de vida)... No es tracta de jutjar els nostres bisbes, sinó que ells mateixos avaluin les pròpies actituds a la llum de l'evangeli, perquè els bisbes tampoc hi són per complaure perquè sí les expectatives de les comunitats cristianes, encara que les han de conèixer i, si cal, atendre-les. El seu paper mediador entre Déu i l'Església té riscos. El principal, creure's que són tan a prop de la divinitat que s'oblidin dels homes i dones confiats a la seva cura. El diable va temptar Jesús perquè convertís el Regne en un espectacle. El va saber vèncer perquè va viure a fons el misteri de l'encarnació. Déu en l'home. No hi ha clau cristiana que no sigui aquesta.

«Un bisbe, com qualsevol cristià, sempre tindrà una batalla interna entre la crida de Déu i les tendències dels seus instints»

Un bisbe, com qualsevol cristià, sempre tindrà una batalla interna entre la crida de Déu i les tendències dels seus instints; entre les orientacions de l'evangeli i la necessitat de poder i de reconeixement. Els primers deixebles no van estar exempts d'aquestes dinàmiques. Camí de Cafarnaüm disputen entre ells per veure quin és el més important. La mare dels fills de Zebedeu demana a Jesús que faci seure els seus dos fills, un a la seva esquerra i l'altre a la dreta. Els altres s'indignen no tant per amor a l'evangeli sinó per considerar-se relegats, perquè estan posseïts per les mateixes ambicions. Ja llavors existia la psicologia de prínceps. L'Església, quan ha estat més humana que cristiana, ha accentuat aquesta psicologia que, com un virus persistent, sempre està a l'aguait.

Tant de bo el papa Francesc aconseguís aplicar en els nomenaments futurs els criteris evangèlics que ell mateix ha desgranat en traçar el perfil del bisbe en les dues ocasions que ho ha fet! I que els nuncis col·laborin sense doblegar-se a interessos allunyats del Regne de Déu.

Zoom

Eduard Brufau

«Volem un món de pau, volem ser homes i dones de pau.» «Volem que en la nostra societat destrossada per divisions i conflictes, esclati la pau.» «Mai més la guerra.» Així es va expressar el papa Francesc el diumenge 1 de setembre amb motiu de la pregària de l'Àngelus. Amb el conflicte a Síria com a teló de fons, el Papa va fer de nou una crida a construir un món basat en la justícia i la pau.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Privar els nens del misteri...?

El mes d'agost constitueix per a mi un parèntesi que necessito: recés, cursos de formació permanent, visita a la família i dies de descans. Però mentiria si digués que no trobo a faltar la meua gent i que no pateixo en veure que ells no poden tenir aquest privilegi del descans i l'autoformació. Estava passant uns dies en un poblet de Catalunya. Una tarda, cap al vespre, vaig entrar a l'església del poble. Uns quants marrecs de 8 o 9 anys

«Vaig evocar els temps de la meua infantesa quan recorria els carrers amb una guardiola en forma d'un cap africà demanant per "la conversió dels negrets"»

van sortir des de les ombres amb cara de fer-ne alguna. En veure'm, sense conèixer-me però alertats en adonar-se de la presència d'un adult, es van excusar. «És que el nostre amic vol resar...» Em giro i veig, davant d'un d'aquests santcristos que acostumen a estar al final dels temples, un

nen africà agenollat i amb les mans creuades en una actitud orant. La gent senzilla s'estima més pregar davant d'una imatge, símbol més entenedor per a ells que altres presències del temple.

En aquell moment, s'aixeca el nen africà i em diu: «Jo estic resant a Jesús, però ells no saben fer-ho.» A manera d'excusa de seguida va fer un d'aquells marrecs com si els estigués agafant en una culpa: «És que ningú no ens n'ha ensenyat i no sabem com es resa. No coneixem cap oració.» Em va sortir espontani: «És molt fàcil. No cal saber cap oració. Mireu el Crist i digueu-li: "Jesús t'estimo. Ajuda'm." N'hi ha prou amb això, de moment.» Un d'ells em va allargar el monopati i en va dir: «M'ho aguantés mentre prego?» Es van agenollar i el del monopati afegeix: «Ho diem per dins o en veu alta?» «Com vulgueu», el responc.

Durant uns minuts aquells nens van tenir «els ulls fixos en Jesús». No sé pas què devia passar entre ells i el Mestre. Això ja és cosa seva.

En acabar van sortir del temple amb una alegria gran i em van donar les gràcies. No sé què va passar per aquells caps infantils. Sé el que va passar pel meu. Aquells eren nens d'estiuejants, nens amb possibilitats de formació. Curiosament era el nen africà l'únic que sabia pregar. Vaig evocar els temps de la meua infantesa quan recorria els carrers amb una guardiola en forma d'un cap africà demanant per «la conversió dels negrets»... Ara era ell qui els tractava de catequitzar.

Em pregunto si tenim dret de privar als nostres nens de gaudir del misteri que tant els atreu a aquestes edats. No costaria tant posar-los en contacte amb el misteri i deixar que ells, després, facin la seva opció quan tinguin capacitat per fer-ho.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

Membre de la Societat Espanyola de Medicina Marítima

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

Des del monestir

Maria, la companya de camí

Estem arribant al final de l'estiu, tornem a reprendre les nostres tasques quotidianes, cadascun des del nostre lloc, des de la feina o des de l'estudi, des de la missió o des de la pregària.

Acabat d'encetar el mes de setembre, ens trobem amb una festa mariana important, tot i que aquest any quedi una mica eclipsada pel diumenge: el naixement de Maria. Un dia de celebració de moltes advocacions marianes, de festa de molts pobles i llogarets; un dia que ens convida a posar la nostra mirada en la Mare de Jesús en aquest nou començament de curs i de les activitats de cada dia.

Al llarg de l'any trobem diverses festes dedicades a Maria, però la celebració del seu naixement ens la fa més propera ja que la mirem, igual que nosaltres, com una noia immersa en un temps, en

un poble, en una cultura i una religió on va saber respondre amb fidelitat al que Déu li proposava. Ella escoltava la Paraula de Déu a la sinagoga com tothom, però feia molt més encara: meditava, reflexionava, rumiava profundament la Paraula en el seu interior. Això la va portar a un autèntic creixement en la fe, la va preparar per respondre al projecte que Déu tenia sobre ella.

Maria, com cap noia d'Israel, esperava la vinguda del Messies, i amb el seu sí el va concebre en el seu cor i en el seu si matern. Era una noia enamorada de Déu, oberta a Ell i disposada a tot el que el Senyor li pogués indicar. Maria va donar un sí radical al pla que Déu tenia sobre ella, i el va mantenir al llarg de tota la seva vida, des de l'Anunciació fins al Calvari.

Maria sempre va escoltar, seguir i acollir Jesús i la seva Paraula, s'hi va adherir del tot, vivint-la fins a les últimes conseqüències. Va ser una seguidora fidel de Jesús, va ser la seva primera deixeble. Amb la seva vida va anunciar els grans valors de l'evangeli. Maria era la presència de Jesús vivent en la primitiva comunitat de cristians, era el record actual de Jesús; la seva vida i el seu testimoni animava i encoratjava els germans a mantenir-se fidels en el seu camí.

Maria, amb el seu sí ininterromput, ens pot ensenyar a viure amb fidelitat. D'ella podem aprendre la seva forma d'escoltar la Paraula, la seva manera d'estimar i de tractar els altres.

Que al llarg d'aquest nou curs que estem començant, Maria sigui la nostra companya de camí i el model perfecte del nostre caminar vers Déu.

Teresa Pujal
Clarissa de Reus

La sal de la terra

Compromís cristià per la justícia i a favor dels pobres

L'Església existeix i té sentit sols per la seva finalitat: fer present i donar-nos a conèixer Jesús, l'estimació i el seu seguiment són font de sentit i felicitat.

Per desgràcia massa vegades es confon la defensa dels interessos mundans i privilegis d'altres èpoques amb la difusió del missatge de Jesús. Aleshores s'allunya la bona gent i es crea escàndol; s'han de forçar els evangelis per aconseguir fer-los dir i justificar aquests privilegis que beneficien els qui se n'aprofiten. No serveixen ni els advertiments del mateix Jesús, que no vol imposar per la força el Regne de Déu.

Cal llegir i tractar de viure l'evangeli amb humilitat i netedat de cor, posant-lo en Jesús i no en els nostres interessos particulars; desinstal·lar-nos una mica sense por. Com més seguim Jesús amb autenticitat, com menys estem enganxats a les coses, més lliures serem, menys pors tindrem i més feliços viurem: haurem fet cas del que Jesús ens proposa. Per què som tant incongruents?

Tots creiem en quelcom. Ateus i catòlics. Tenim ànsia de transcendència i ens muntem els nostres déus, dient-los de moltes maneres. No haurem

creat nosaltres un déu a la mesura dels nostres desigs, contravenint el que Jesús ens va ensenyar i ens va advertir del perill de fer-ho? Per exemple: què vol dir Déu totpoderós i bo alhora? No és irracional? O és totpoderós —aleshores és molt dolent per permetre el mal—, o bé és bo i no és totpoderós. El Déu de Jesús: no és un Déu Pare, un Déu Amor?

Confio en la millora constant de la nostra societat; en el compromís de tantes persones, catòlics i no catòlics, que creuen en aquest Déu Amor, Déu humà, Déu que no abandona ningú. No entendré el que em passa ara o el temps que vivim; però des de la fe estic esperançant.

Joan Viñas
President de la
Reial Acadèmia de
Medicina de Catalunya

Mirada al món

Conflicte amb Síria

Novament han saltat les alarmes vermelles al Pròxim Orient. Sembla una cosa rutinària. A la gent que vivim a Israel no ens ve de sobte. D'altra banda, les notícies i els fets se succeeixen amb tal rapidesa i imprevisibilitat, que avui no es pot saber el que passarà demà. Hi haurà una intervenció contra Síria per haver utilitzat armes químiques? S'arriscarà Obama a atacar? Com? Quan? Amb quins límits? Amèrica està més que escarmentada amb les seves intervencions en el món àrab o musulmà, sobretot a l'Iraq i a l'Afganistan, i l'absència d'Anglaterra en aquest conflicte és punyent per als EUA. Això sense comptar l'opinió pública de tot el món, cansada de guerres, d'intervencions militars, de falses proves i pretextos per legitimar un atac.

Jo, avui, no ho puc afirmar ni preveure res. Quan el lector, d'aquí a uns dies, llegirà el meu escrit, el podrà considerar ja com a superat, antiquat o desenfocat. Les coses van així quan es vol parlar de futur en aquest món difícil, dividit i convuls

del Pròxim Orient.

Un militar rus, ben experimentat en la política d'aquestes terres, deia: «Voler enfrontar-se avui amb el món àrab és com voler que un mico jugui amb una granada.» L'explosiu li pot esclatar quan menys s'ho pensi. Aquest és el risc i el perill en la delicada i complicada situació d'aquesta zona que de fa anys viu entre la incertesa i la desesperació.

Em limitaré només a descriure com veu Israel el problema. I potser us cridarà l'atenció saber que el govern, l'exèrcit i el 67% de la població d'Israel volen un atac imminent contra Síria. La raó és molt senzilla: per als israelians tot el que perjudiqui o afebleixi els àrabs és bo. Però no s'adonen que Síria, ben equipada amb arma-

ments de tota mena, pot reaccionar d'una manera brutal (com ho faria l'Iran si fos atacat) i que Israel seria una de les víctimes més perjudicades del conflicte?

A més, a Israel, encara que els reservistes han estat cridats per afrontar qualsevol resposta de Síria, i l'exèrcit està ben alerta, la gent està fortament enutjada perquè no hi ha prou màscares antigas per defensar-se. La sorpresa i la imprevenció de la societat civil en l'actualitat fan veure a la resta de la població que un possible atac seria molt nefast, una mena de suïcidi.

Hi ha veus que opinen que l'atac seria l'inici d'un nou conflicte que es pot estendre a tota la regió, i tocaria massivament Israel, Jordània i Turquia. Això si no hi intervenen l'Iran, Rússia o la Xina. El panorama s'assembla a un polvorí envoltat de flames. N'hi ha prou amb acostar-ne una perquè tot esclati.

Esperem que ningú gosi acostar ni un llumí a aquest polvorí.

Joan Maria Vernet
Salesià des de
Jerusalem

De colònies

Agraïm el reportatge publicat a C.C. sobre la visita que el nostre bisbe Josep Àngel Saiz va fer a les colònies de l'Esplai la Branca. Ens agradaria completar la informació amb els noms dels responsables de les colònies que no s'hi esmenten: Pol Campoy i Berta Vílchez, així com l'altra responsable de l'Esplai que forma tàndem amb l'Eva Grau: Paula García.

Fóra bo també mencionar la parròquia de l'Esplai, que és en últim terme qui es fa responsable de les colònies, més que no pas la Fundació Pere Tarrés. Afortunadament en el nostre cas podem dir que és un esplai parroquial i que és una part important de la nostra comunitat. És la «branca» juvenil de la nostra acció pastoral.

També convindria en futures visites dels pastors diocesans, alhora que es convidi el senyor bisbe, comunicar també al rector de la parròquia a la qual pertany l'esplai. En aquest cas també hi va ser, a més, Mn. Coronado, secretari particular del bisbe.

Mn. ALFONS GEA

Rector de la parròquia de Sant Vicenç de Jonqueres Sabadell

PREGUNTA:

Informació sobre un convent

Sóc una lectora de C.C. M'agraden molt les ressenyes que fa Joan Pallarès-Personat sobre personatges i llocs. M'agradaria que parlés d'un convent. Té una façana que jo trobo força imponent i quasi misteriosa. És al carrer Bailèn, núm. 70 de Barcelona.

A la meua època d'estudiant universitària vaig fer catequesi a

L'original d'una estampa

A la *Catalunya Cristiana* del 21 d'octubre del 2012, a la secció «Notícies del lector», va sortir la benedicció d'un Sant Sopar pintat per Antonio Ruiz Corredera a la parròquia de Linyola. El pintor deia que la seva obra es devia a la contemplació d'una estampa-recordatori de primera comunió. Aquesta estampa que va inspirar el retaule de Linyola és un original creat per una germana de la nostra comunitat. Abans ens dedicàvem a pintar a mà, i també a fer imprimir, estampes de primera comunió amb dibuixos fets per nosaltres. Potser al Sr. Ruiz li pot ser d'utilitat saber l'origen de l'estampa. És una nota curiosa.

COMUNITAT DE CARMELITES
Barcelona

un grup de nens. Un dia, amb els altres catequistes, vam portar els nens a confessar-se a un convent de monges, que és el lloc esmentat. A l'església no hi vam entrar, sinó que vam entrar per una porta lateral. Seria cap a l'any 1987. La sensació que vaig tenir era com d'entrar en el món del passat. Ens va obrir una monja molt anciana; el mossèn que havia de confessar els nens també era vellet, amb sotana; el mobiliari es veia molt antic. Passats els anys, quan hi passo, ho veig tot tancat, encara que no es veu abandonat del tot.

M. DOLORS VALLVERDÚ BERGES
Barcelona

RESPOSTA:

Un edifici amb història

L'edifici al qual es refereix fou un encàrrec dels germans joiers Josep i Francesc Masriera per al seu taller de joieria, que el va portar a terme l'arquitecte Josep Vilaseca (autor de l'Arc del Triomf o del monument a Clavé). S'alçà el 1882 i se li volgué donar aquest aspecte de temple grec

o, més ben dit, romà, ja que està sobrealçat; per això se'l coneix també com a *Partenó Masriera*. Inaugurat el 1884, funcionà com a taller de joieria i cap al 1932 fou transformat en el Teatre Studium. Després de la guerra, anà a parar a mans d'unes monges de la Petita Companyia del Cor de Jesús, o també Pia Unió Petita Companyia del Cor Eucarístic de Jesús.

L'edifici té algun símbol maçònic, però està demostrat que ni els Masriera ni Vilaseca no eren maçons. Potser per això alguns autors ho han publicat. Situen l'Escola Moderna, fundada per Francesc Ferrer i Guàrdia, en aquest edifici, però en realitat l'Escola Moderna és al núm. 56, una cantonada més avall.

Sobre el grup religiós poc li puc dir. No figura a la *Guia de l'Arquebisbat*, únicament surt en un registre de fundacions on no s'explica cap finalitat. L'edifici es troba a la demarcació de la parròquia de Sant Francesc de Sales; imagino que ells deuen saber quelcom de la congregació.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Barcelona

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Males influències

Tinc una filla de 23 anys, treballa i viu a casa amb el meu marit i dos germanes menors d'edat. Fins ara era una noia força assenyada, però en poc temps ha fet un canvi que ens ha trasbalsat. Va amb una noia, companya del treball, que surt amb un home casat, beu, pren drogues i dona a la meua filla consells molt lliberals. Porta la meua filla per llocs poc recomanables. He dit a la meua filla que és una mala influència i que ha de buscar millors amistats i sobretot que no la porti a casa. S'ha posat com una fera, amb uns crits terribles, ha tirat coses per terra i m'ha dit que si em fico a la seva vida marxarà de casa. I el que més em fa patir és que quan surt amb aquesta noia s'emporta les germanes més petites. Què puc fer?

Tot va bé fins que arriba la prova. Avui els fills maduren lentament i no és estrany trobar joves de trenta anys amb una mentalitat d'adolescent. Potser una causa és que els han pujat entre flors i violes, donant-los-ho tot fet i evitant-los esforços i sacrificis. Certament, pel que em diu, l'amistat d'aquesta companya de treball ha trastocat la seva filla. Aquestes reaccions ferotges en són una bona prova. Potser caldrà portar-la a un bon psiquiatre i vostè no ha de tolerar a casa seva aquesta conducta del tot impròpia i escandalosa. És cert que la noia és major d'edat i vostè no li pot manar certes coses, però mai no deixarà de ser la seva mare i té l'obligació, amb tacte però amb determinació, d'aconsejar-la i advertir-la d'on porten certes decisions irresponsables. Per tant, no li pot manar que no surti amb aquesta noia. Pot manar-li que no la porti a casa i que no porti els seus germans menors amb ella. Només faltaria!

Que vol marxar? Ja sap on és la porta. I si ho fa, no pateixi, ja s'hi repensarà i tornarà. I potser, fins i tot, aprendrà que la vida és més difícil i complicada del que es pensa. Un punt en què vostè no ha de cedir és el que concerneix els fills menors d'edat. No ho dubti: certes companyies són una veritable mala influència que pot fer estralls per a tota una vida. Aquest és un punt gens negociable. Més enllà de la seva consulta puntual, vull aprofitar l'ocasió per insistir en la importància que tenen les bones companyies en l'educació de nens i joves. Uns bons amics, un bon ambient pot marcar ben positivament la personalitat de nois i noies i, a la inversa, unes males companyies són escola de vici i promesa de fracàs assegurat. Ho he constatat moltes vegades i em quedo bocabadat en certes ocasions en veure que molts pares i mares de família viuen en la inòpia pel que fa als ambients i companyies que freqüenten els seus fills adolescents.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

Amb bon humor...

Imatge que es venera a l'església parroquial del Molar, obra de l'escultor Joan Puigdollers i Om.

El beat Antoni Perulles i Estivill, sacerdot operari, màrtir de la fe

Francesc A. Picas

Cada any, el dia 12 d'agost, el poble del Molar (Priorat) celebra amb gran fervor i assistència de gent un homenatge al beat Antoni Perulles i Estivill, sacerdot operari, màrtir de la fe, beatificat el dia 1 d'octubre del 1995 pel papa Joan Pau II. Una imatge del beat presideix un altar lateral de la parròquia.

El beat Antoni va néixer el 6 de maig del 1892 en una masia de Cornudella de Montsant, en el si d'una bona família humil i cristiana. Tenia cinc anys quan la família es va traslladar al Molar. De jovenet va ingressar al Seminari dels Sacerdots Operaris. Fou ordenat als 23 anys i el destinaren al Seminari de Burgos. El 1931 fou nomenat rector del Seminari d'Oriola.

El 20 de juliol del 1936, en implantar-se a l'Espanya republicana la funesta persecució religiosa, el pare Perulles es refugià al Molar, a casa de la seva família, on fou detingut en presència de la seva mare, que l'estimulà a ser fidel a la doctrina de Crist, fins a la mort. Fou assassinat el 12 d'agost en un canyar prop del Molar. Tenia 44 anys. On eren la

democràcia i els drets humans de la República del 1936?

En la festa d'enguany, a la parròquia del Molar, va presidir la missa concelebrada Mons. Joan Godayol, bisbe emèrit d'Ayaviri, amb capellans de la comarca i sacerdots operaris. Les paraules del senyor bisbe foren un estímul a la fe, un record als nostres màrtirs, a la caritat cristiana i a seguir la voluntat de Déu. Després es reuniren en un dinar de germanor. Un fet prodigiós envolta el record del beat Antoni Perulles. Un jove, de Capmany (Empordà), va sofrir, fa mesos, un greu accident de moto. Quedà en coma. Va perdre la consciència, la mobilitat i la sensibilitat. La família estava preocupada i també els metges.

Lluís Bargalló, amic de la família i nebot del beat Antoni Perulles, va portar a l'hospital unes relíquies, uns ossos del màrtir. Els col·locà sota el coixí del jove accidentat i a les poques hores, amb admiració de tots els presents, el jove es despertà i tornà a la vida. Gràcies a Déu, ben prompte es recuperà de l'accident.

Preguem al beat Antoni Perulles que despertí Catalunya de l'adormiment de la fe a què l'han sotmès les doctrines atees i materialistes.

*CatalunyaCristiana

Subscriuiu-vos

Desitjo subscriure'm al setmanari Catalunya Cristiana durant un any (52 números)

Nom _____

Cognoms _____

Adreça _____

Població _____

DP _____ Tel. _____ NIF _____

A/e: _____

Edició paper 125€ Edició digital 90€

Edició en català Edició en castellà

Forma de pagament

Únic pagament per any Dos pagaments semestral

Xec nominatiu que adjunto Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular _____

Entitat _____ Oficina _____ DC _____ Compte _____ Data (dd/mm/aa) _____

Signatura del titular

Envieu aquesta butlleta a:
Catalunya Cristiana
(Departament de Subscripcions)
Comtes de Bell-lloc, 67-69
08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo CatalunyaCristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a CatalunyaCristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc 67-69, 08014 Barcelona.

Oració

Demaneu a Déu la gràcia que espereu obtenir per intercessió del beat Antoni Perulles

Parenostre, Avemaria i Glòria.

Pare de bondat, que amb la sang dels vostres màrtirs Antoni Perulles i companys, fecundàreu la seva labor apostòlica, orientada de manera especial a la formació sacerdotal; concediu-nos, per la seva intercessió, abundants vocacions per dispensar els vostres misteris i la nostra fidelitat en el servei del vostre Regne.

Per Jesucrist, Senyor nostre. Amén.

Es prega als qui obtinguin gràcies per intercessió del beat Antoni Perulles, que les comuniquin a la vicepostulació de la seva causa:

- Delegació Sacerdots Operaris Diocesans, carrer Vallehermoso, 38, 1r – 28015 Madrid.

LLOGUERS – ALQUILERES – LOCATIONS – RENTS
ADMINISTRACIÓ DE FINQUES

al kilando
by FINCAS GANDIA

DIPUTACIÓ 189
08011 - BARCELONA

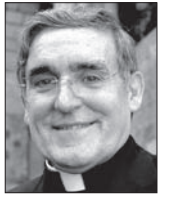
www.alkilando.com
93 451 50 00

Paraula i vida

La Mare de Déu, esperança de salvació

Lluís Martínez Sistach

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Aquest any la festa de la Nativitat de la Mare de Déu s'escau en diumenge. És una festa mariana molt estimada a la nostra terra. La tradició popular ha situat en aquest dia la celebració de la festa dels santuaris marians, entre nosaltres sobretot els que tenen la seva arrels en les anomenades «verges trobades». Per aquest motiu avui celebren la seva festa patronal una gran quantitat de santuaris i fins i tot d'ermites de la nostra terra.

La pietat mariana és una de les herències que hem rebut de la nostra història religiosa. I, en aquests temps de tantes crisis de fe, els sacerdots tenen experiència de com, en els darrers moments del pelegrinatge terrenal de molts cristians i cristianes, el record de la Mare de Déu de la seva devoció —sigui la de Montserrat, la de Núria o qualsevol altra— és aquella llum de fe i d'esperança que gairebé ningú, en aquells moments darrers, no es nega a obrir-li el cor. D'aquesta manera la Mare de Déu és —sempre i més en el moment de la mort— «vida, dolcesa i esperança nostra», com diem en

la pregària de la *Salve*. Un dels textos de la missa d'aquesta festa diu que cal que «l'Església s'alegri en el naixement de la Verge Maria, que fou per al món esperança i autora de salvació».

Maria ocupa un lloc privilegiat en la història de la salvació i en l'Església, de tal manera que no es pot pensar la fe cristiana sense la presència en ella de santa Maria. El misteri de l'encarnació del Verb és essencial en la nostra fe, i aquesta encarnació té la seva realització en el si virginal de Maria. Maria és la inefable intervenció maternal, activa i generosa, en la missió del Fill de Déu, vingut el món «per nosaltres els homes i per la nostra salvació».

Un altre text de la «litúrgia de les hores» d'aquest dia —una antífona de l'Ofici de lectures o Matines— diu això: «Avui és el naixement de santa Maria verge; ella, amb la seva santedat, ennobleix totes les Esglésies». Un primer sentit fonamental d'aquesta afirmació és que cada una de les Esglésies diocesanes és una realització, en un lloc concret, de l'Església santa de Déu, i que Maria, membre

eminent de l'Església en si mateixa, ennobleix en conseqüència totes les Esglésies, perquè dona a totes allò que és essencial en la missió del Poble de Déu, fer present el Crist vivent en cada temps i en cada lloc. Un altre sentit, complementari del primer i fonamental, és que Maria arrela i, per dir-ho així, ajuda a «encarnar» Jesús i la seva Església en cada lloc. Potser a algú el pot sorprendre la multiplicitat dels títols de Maria, quan per al creient la mare de Jesús fou i és una persona única i ben concreta. Però, en un segon moment, s'arriba a entendre que aquests mil noms o advocacions de Maria en la història i en la geografia cristiana són com una nova dimensió maternal seva, fent-se propera i com «familiar» a cada lloc i cada cultura.

Això, com el lector comprendrà, és una realitat ben notòria en les nostres terres catalanes. La festa d'avui és una oportunitat per donar gràcies a Déu per l'existència de les nostres moltes ermites i santuaris marians i pel caliu cristià que s'hi conserva, precisament en uns temps difícils per a la fe cristiana.

Als quatre vents

Les marededéus trobades

Moltes vegades us he parlat de les marededéus trobades. Moltes de les patrones dels nostres pobles entren dins d'aquesta categoria, perquè, com ja sabeu, una marededéu trobada és una imatge de la Mare de Déu que, segons les diferents llegendes pietoses, van ser «trobades» després de la invasió sarraïna. Segons aquestes llegendes, les talles o imatges s'havien fet abans de la invasió i mentre aquesta va durar s'havien amagat i després van ser trobades enmig de prodigis per pastors o ermitans. A casa nostra, la més popular és, sens dubte, la Moreneta, l'estimadíssima Mare de Déu de Montserrat.

La celebració de la festa de la Mare de Déu en les diferents advocacions representades amb imatges que van ser trobades se celebra el 8 de setembre i per això aquest dia —o pels seus voltants— es fan aplecs, romeries i processons als molts santuaris de marededéus trobades que hi ha arreu de Catalunya.

Però avui voldria parlar-vos d'una altra mena de

«trobada», no pas d'una imatge, sinó d'una persona. Això no obstant, no deixem les imatges, perquè en el cor del poble aquestes marededéus tenen una gran significació. Sempre han estat trobades enmig de llums resplendents, símbol de la gràcia que per culpa del pecat hem perdut i que retrobem enmig d'un gran esclat de joia. Per circumstàncies diverses, a vegades ens hem separat de Déu i, malgrat tot, la nostra ànima el cercava, potser fins i tot inconscientment. I el cercàvem de la manera més intel·ligible per a nosaltres, a través de la Mare. És com quan érem petits: si ens trobàvem en dificultats el primer que ens venia als llavis era cridar: «Mare!»

Les marededéus trobades sempre porten el seu Fill en braços o a la falda. I és que cercant una persona en trobem una altra. És allò que deia el nostre gran poeta nacional, Mn. Jacint Verdaguer: «Qui cerca Jesús, el troba en Maria!»

A l'Església tenim experiències continuades d'aquesta sol·licitud de Maria per portar-nos Jesús

i per aconseguir la salvació fins i tot dels pecadors més empedreïts, si és que un dia es van decidir a invocar Maria, la seva Mare. Lourdes i Fàtima, modernament, ens parlen d'aquesta veritat millor que la fantasia del poeta, tot i ser tan bella i incertada.

Només començar el seu evangeli, sant Mateu ens diu que el Fill de Déu, fet home, va venir al món per Maria, de la qual va néixer Jesús (Mt 1,16). I d'aleshores ençà Maria segueix en la seva mateixa funció de donar-nos Jesús, fent néixer, créixer i desenvolupar-se plenament cadascun dels escollits. Entre Jesucrist i nosaltres, Maria és la Mitjancera més gran que existeix. Créixer en l'amor a Maria és créixer en l'amor a Jesús.

I per donar-nos a Jesús Déu es va servir de Maria, la qual, humil esclava del Senyor, serà fins a la fi del món qui continuï formant Crist en nosaltres. Per això veiem que ningú no va a la Mare de Déu sense sentir, amb el seu petó de Mare, reviu en el seu cor la gràcia i l'amor de Jesucrist.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona i Primat

La Bona Notícia també a internet
www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

L'HOSPITALITAT DE LA MARE DE DÉU DE LOURDES FA EL CAMÍ DE SANT JAUME

Tot un somni fet realitat

Miquel Àngel Codina

L'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes de Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa va organitzar del 15 al 22 d'agost, sota el lema «Més important que la meta és el camí», un pelegrinatge molt especial, símbol d'espiritualitat i de germanor: el Camí de Sant Jaume. Hi van anar vuit persones amb discapacitat, acompanyades per vint-i-quatre voluntaris. Entre aquests voluntaris hi havia el matrimoni format per Domènec Casabella, projectista industrial, i Victòria Comas, llicenciada en Geografia i Història, que resideixen a Argentona. La Victòria ens explica la seva motivació per apuntar-s'hi com a voluntària: «Ens vam trobar uns quants voluntaris a Argentona per participar en la realització d'una catifa de l'Hospitalitat i allà es va parlar que es volia fer la sortida a Santiago. Ens va agradar la idea i a casa en vam estar parlant. Com que el meu marit ja fa uns quants anys que és voluntari i va a Lourdes i sempre quan torna em parla tant de tots i totes, jo tenia ganes de compartir algunes de les experiències que ell m'explicava i ens vam engrescar.»

I les seves expectatives es van superar amb escreix. Victòria Comas comenta que «ha estat una experiència, a nivell personal, molt gratificant i enriquidora. Pel que fa al grup, hem establert, en pocs dies, un grau de relació i unió força important, ja que ens unia una mateixa fita. També aquesta experiència s'ha vist incrementada per la relació que hem establert amb gent de tota mena que ens hem anat trobant pel Camí. Salutacions i ajudes desinteressades que suposen un grau de cordialitat i afabilitat molt important.»

Per la seva banda, Domènec Casabella vol ressaltar el lligam tan singular que es forja entre el voluntari i la persona amb discapacitat du-

rant el Camí de Sant Jaume: «La convivència és total i es crea una relació gairebé familiar entre els uns i els altres. Ells tenen molta dependència de nosaltres, però la il·lusió que els porta a fer el Camí fa que en certs moments fem coses per ells que potser no fariem ni per nosaltres mateixos i no ens semblen feixugues.»

El matrimoni Casabella-Comas, que comparteix plenament el lema d'aquest pelegrinatge —«Més important que la meta és el camí»—, ens assegura que «per a nosaltres, les coses s'aprecien amb una intensitat més gran mentre es produeixen; un cop s'aconsegueixen, també finalitzen. Per tant, s'ha de gaudir de cada moment i el Camí ens ha ofert uns moments molt especials.»

La Victòria recorda una vivència que la va impactar: «Quan érem a la catedral de Santiago, vaig observar que davant meu una senyora

gran seguia la missa en gallec i una altra ho feia en italià. Al meu costat dues noies joves ho feien en polonès i darrere meu hi havia gent que ho feia en castellà i jo en català. En aquell moment em vaig adonar que cinc persones amb una llengua diferent i, probablement, amb uns motivacions diferents eren allà compartint en el mateix escenari una mateixa experiència. Això em va fer pensar que per arribar a Déu hi ha moltes llengües i molts camins; el que compta és voler-hi arribar.»

«Cada vegada que explico a les meves amistats —subratlla Victòria Comas— totes les experiències que he viscut durant aquests dies se'm neguen els ulls. Ja sigui pels moments divertits que ens han dut a una explosió de rialles, com pels moments íntims quan em comunicaven els seus neguits i les seves frustracions. Tot plegat han estat un munt d'emocions molt fortes i gratificants.»

Reflexions d'uns campions

- JORDI: «En arribar a Santiago he sentit una gran emoció de veure que el meu somni de tota la vida s'havia fet realitat: fer un tros del Camí de Sant Jaume.»
- LOURDES: «Dono les gràcies a la gent que ens ha animat i ajudat, i a totes les persones que ens hem trobat pel camí.»
- MONTSE: «He sentit molta pau interior i molta força per sobreposar-me a les dificultats del camí. Gràcies a tots!»
- CARLES: «Després de l'esforç, hem arribat a la catedral de Santiago. Quina emoció!»

Visita del papa
Francesc
a Cagliari,
el 22 de
setembre

VISITA DEL PAPA FRANCESC A SARDENYA

Viatja a Sardenya amb Grimaldi Lines i viu una experiència única: la visita del papa Francesc al Santuari de la Mare de Déu de Bonaria, a Cagliari, on el Sant Pare celebrarà la **missa** i l'**Àngelus**. Embarca't als vaixells de Grimaldi i ja durant la navegació comparteix moments de trobada i oració, rep l'eucaristia o resa el Rosari a les sales comunes de la nau.

VIATGE ESPECIAL A SARDENYA

5 DIES / 4 NITS: DE DIVENDRES A DIMARTS

VAIXELL + HOTEL

Sortida el divendres 20/09 des de Barcelona

*Consulta condicions i disponibilitat. Places limitades.

Viatge en vaixell i acomodació en hotel
(2 nits a Cagliari i 1 a Alguer)
amb preus per persona a partir de

246€

EL PREU INCLOU:

- ✓ Camarot interior a l'anada i sense acomodació a la tornada (tornada diürna)
- ✓ 2 nits d'hotel a la zona de Cagliari i 1 nit a la zona de l'Alguer. Inclou esmorzar.
- ✓ Taxes i assegurança de viatge

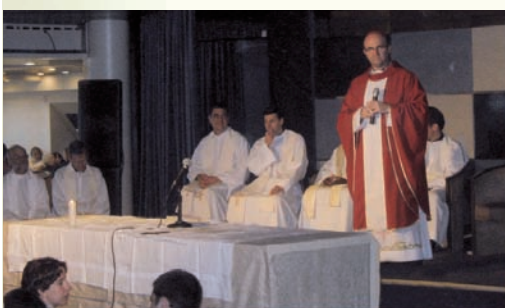
Sala per a reunions

Piscina i solàrium

Bars i restaurants

Amb possibilitat de celebrar-hi missa

Camarots

902 531 333
agencias de viajes

reservas@grimaldilogistica.com

www.grimaldi-lines.com

SARDEGNA

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI 1)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

SETEMBRE

8. DIUMENGE

Diumenge XXIII de durant l'any, Verd. Lectures: Saviesa 9,13-19 / Salm 89 / Filèmon 9b-10.12-17 / Lluç 14,23-25. O bé: **Naixement de la Verge Maria** (S), Blanc. Urgell: **Mare de Déu de Núria** i **Mare de Déu de Meritxell** (S), Blanc. SANTORAL: Adela, rel.; Adrià, mr.; Sergi I, p.

9. DILLUNS

Sant Pere Claver (MO), Blanc. Lectures: Colossencs 1,24-2,3 / Salm 61 / Lluç 6,6-11. Solsona: **La Mare de Déu del Claustre** (S), Blanc. SANTORAL: Felícia, mr.

10. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Colossencs 2,6-15 / Salm 144 / Lluç 6,12-19. Tortosa: **Beat Jacint Orfanell** (ML), Vermell; Barcelona i Sant Feliu de Llobregat: **Beats Domènec Castellet** i **Lluís Eixarc** (ML), Vermell. SANTORAL: beat Francesc Gárate, rel.;

Nicolau de Tolentino, prev.

11. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Colossencs 3,1-11 / Salm 144 / Lluç 6,20-26. Tarragona: **Beat Bonaventura Gran** (MO), Blanc. SANTORAL: Joan Gabriel Perboyre, prev. i mr.; Protus i Jacint, mr.; Teodora Alexandrina.

12. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Colossencs 3,12-17 / Salm 150 / Lluç 6,27-38. O bé: **Santíssim Nom de Maria** (ML), Blanc. SANTORAL: **Mare de Déu de Lluç**. Guiu; beat Miró, prev.

13. DIVENDRES

Sant Joan Crisòstom (MO), Blanc. Lectures: 1 Timoteu 1,1-2.12-14 / Salm 15 / Lluç 6,39-42. SANTORAL: Felip.

14. DISSABTE

L'Exaltació de la Santa Creu (F), Vermell. Lectures: Nombres 21,4-9 / Salm 77 / Joan 3,13-17. SANTORAL: Crescenci, mr.; Ròsula, mr.

Lectures bíbliques

Diumenge XXIII de durant l'any

Lectura primera

Sv 9,13-18

Qui pot descobrir la voluntat del Senyor?

Lectura del llibre de la Saviesa:

Quin home pot conèixer què desitja Déu? Qui pot descobrir la voluntat del Senyor? Perquè els raonaments dels mortals són insegurs, són incertes les nostres previsions: el cos que es descompon afeixuga l'ànima, aquesta cabana de terra és una càrrega per a l'esperit, capaç de meditar. Si amb prou feines ens afigurem les coses de la terra, si ens costa descobrir allò mateix que tenim entre mans, qui haurà estat capaç de trobar un rastre de les coses del cel? Qui hauria conegut mai què desitjàveu, si vós mateix no haguéssiu donat la saviesa, si no haguéssiu enviat de les altures el vostre Esperit Sant? Així s'han redreçat els camins dels habitants de la terra, els homes han après a conèixer què és del vostre grat, i la saviesa els salva.

Salm responsorial

89

Vós feu tornar els homes a la pols dient-los: «Torneu-vos-en, fills d'Adam». Mil anys als vostres ulls són com un dia que ja ha passat, com el relleu d'una guàrdia de nit.

R. Al llarg de tots els segles, Senyor, heu estat sempre la nostra muralla.

Quan preneu els homes, són com un somni en fer-se dia, són com l'herba que s'espiga: ha tret florida al matí, al vespre es marceix i s'asseca. **R.**

Ensenyeu-nos a comptar els nostres dies per adquirir la saviesa del cor. Calmeu-vos, Senyor, què espereu? Sigueu pacient amb els vostres servents. **R.**

Lectura segona

Flm 9b-10.12-17

Rep-lo, no com esclau, sinó com un germà estimat

Lectura de la carta de sant Pau a Filèmon:

Estimat: Jo, Pau, ambaixador de Crist i pres per causa d'ell, recorro a tu intercedint a favor del meu fill Onèsim, jo que l'he engendrat en la fe estant a la presó. Ara te'l retorno com si t'enviés el fruit de les meves entranyes. Jo hauria volgut retenir-lo al meu costat perquè em servís en lloc teu mentre seré a la presó per causa de l'evangeli, però no he volgut fer res sense el teu consentiment: no m'hauria agradat obligar-te a fer un favor com aquest, si tu no el feies de bon grat. Qui sap si, providencialment, Onèsim se separà un moment de tu perquè ara el recobris per sempre, i no com esclau, sinó molt més que això: com un germà estimat. Ho és moltíssim per a mi, però més encara ho ha de ser per a tu, tant humanament com en el Senyor. Per tant, si em comptes entre els qui tenim part en uns mateixos béns, rep-lo com em rebries a mi mateix.

Al-leluia

Sl 118,135

Deixeu-me veure la claror de la vostra mirada, feu que el vostre servent aprengui els decrets.

Evangeli

Lc 14,25-33

Ningú de vosaltres no pot ser deixeble meu si no renuncia a tot el que té

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

Jesús posa condicions a qui vulgui ser el seu deixeble

El títol reflecteix una variant del còdex Beza que es repeteix en cada una de les tres (= totes les possibles) condicions que Jesús posà a les multituds que l'acompanyaven (Lc 14,25-33): «No pot el meu deixeble ser» (lit. «de mi deixeble ser»), amb l'accent posat en el pronom (pot ser-ho d'altres), a diferència del text ordinari: «No pot ser el meu deixeble» (lit. «ser de mi deixeble»), on l'accent recau en el «ser». El text normal qualifica de «moltes» les multituds, magnificant l'escena; seguidament, pel que fa a la primera condició: «Si algú ve cap a mi i no odia», un hebraisme per expressar l'antònim «no m'estima més que...», carrega l'accent sobre «el seu propi pare» en detriment de la mare, en comptes de «el seu pare i la seva mare» (Beza); igualment, després d'enumerar els membres de la família, dilueix el que pertoca a l'individu en qüestió: «i fins i tot també la vida d'ell mateix», en comptes de «però fins i tot també la seva pròpia vida» (Beza). El Còdex Beza posa el llistó molt alt i l'encadena amb la primera: «i qui no es carrega la seva creu i ve darrere meu...», mentre que el text ordinari ho absolutitza: «Aquell que no es carrega la seva pròpia creu i ve darrere meu...» La tercera condició Jesús la fa precedir de dos exemples per mostrar que la decisió no s'ha de prendre a la lleugera: la d'un constructor que no ha calculat bé les despeses i la d'un rei que entra en batalla sense deliberar si tindrà prou soldats: «Així, doncs —conclou—, també d'entre vosaltres tot el qui no renuncia a les seves possessions, no pot el meu deixeble ser.» No parla d'una renúncia total, sinó d'un deseiximent dels béns deliberat i ben calculat, com ha de fer el constructor abans de començar a construir. El text corrent és més radical: «Així, doncs, tot aquell de vosaltres que no renuncia a totes les seves pròpies possessions, no pot ser el meu deixeble.» Avui sabem on porten i com acaben tota mena de radicalismes.

Lectura de l'evangeli segons sant Lluç:

En aquell temps, Jesús anava amb molta gent. Ell es girà i els digué: «Si algú vol venir amb mi i no m'estima més que el pare i la mare, que l'esposa i els fills, que els germans i les germanes, i fins i tot que la pròpia vida, no pot ser deixeble meu. Qui no porta la seva creu per venir amb mi, no pot ser deixeble meu.»

Suposem que algú de vosaltres vol construir una torre. No us asseureu primer a calcular-ne les despeses per veure si teniu recursos per acabar-la? Perquè, si després de posar els fonaments, no podíeu acabar l'obra, tots els qui ho veurien començarien a burlar-se'n i dirien: «Aquest home havia començat a construir, però no pot acabar.» Si un rei vol anar a combatre amb un altre, no s'asseurà primer a deliberar si amb deu mil homes podrà fer front al qui ve contra ell amb vint mil? I si veia que no pot, quan l'altre encara és lluny li enviarà delegats a negociar la pau. Així també cap de vosaltres no pot ser deixeble meu si no renuncia a tot el que té».

«...les seves obres els acompanyen» (Apc 14,13)

Pere Tena
Bisbe auxiliar emèrit
de Barcelona
peretenagarriga@gmail.com

En el context de les visions de lluita i de victòria característiques de l'Apocalipsi, s'aixeca tot d'una una veu des del cel que diu al Vident: «Escriu: Felïços els qui des d'ara moren en el Senyor. Sí, diu l'Esperit: reposen del seu treball, perquè les seves obres els acompanyen» (14,13). Aquesta benaurança és un dels textos que més s'havia utilitzat en les misses de difunts, i conserva tota la seva força. Em sembla molt adient per fer memòria aquí de dos cristians traspassats durant el mes d'agost: el meu germà orfebre, Manel Tena (+ 9 d'agost) i la que fou secretària del Centre de Pastoral litúrgica de Barcelona, Josebe Bikandi (+26 d'agost). De manera diversa, ambdós han fet de les seves obres un servei a la litúrgia de l'Església. «Les seves obres els acompanyen.»

«Pulchrum, decor»: Manel Tena

Aquestes dues paraules llatines foren el títol de l'exposició que l'orfebre Manel Tena i Garriga va oferir, al Museu Diocesà de Barcelona (casa de la Pia Almoïna), a la primavera de l'any 2000, per celebrar els seus cinquanta anys d'ofici. Una mostra esplèndida de tota la gamma d'objectes litúrgics, que els visitants van saber apreciar. Amb aquestes paraules es definia la característica de la seva obra d'orfebreria, al servei de la litúrgia de l'Església: bellesa i elegància.

Havia començat la seva formació a l'Escola Massana, de Barcelona, i al taller de l'orfebre Serrahima. Eren els anys cinquanta, plens d'iniciatives renovadores, que van culminar en el Concili Vaticà II. La renovació de l'orfebreria litúrgica

era un aspecte no menor en aquest conjunt, i feia anys que orfegres com Sunyer, o Capdevila, amb Serrahima, oferien objectes de molta qualitat. Potser cal dir que la inspiració per això procedia d'alguna manera del I Congrés litúrgic de Montserrat. L'obra de l'orfebre Manel Tena s'insereix del tot en aquest corrent, i en les seves creacions s'hi troba allò que era el seu tarannà i el seu sentit eclesial: la funcionalitat elegant, la bellesa de formes, la senzillesa discreta. La seva formació bíblica i litúrgica, s'afegien a la seva formació tècnica, i donaven a cada peça la seva identitat adequada. Decòrum. Malgrat la seva malaltia, ha continuat fins que li ha estat possible dissenyant nous objectes en resposta a nous encàrrecs. Potser el darrer, que va preparar il·lusionadament, i que s'està elaborant en el taller de Tena orfegres, que el continua, és el reliquiari per als monjos màrtirs de Montserrat, que seran beatificats el proper 13 d'octubre.

Per què oblidar que en Manel Tena ha sofert, com altres del seu ofici, les conseqüències de l'eclipsi de l'orfebreria litúrgica de qualitat, en ares d'una pretesa senzillesa, derivada en banalitat i mal gust? No és perquè sí que Joan Pau II reclamava, en l'encíclica *Ecclesia de Eucharistia* (2004), el decòrum dels objectes litúrgics. Ho hem viscut amb tristesa, i encara en queden restes. Lentament, es va recuperant el bon sentit i el bon gust. Malgrat les dificultats, l'orfebre Manel Tena ha mantingut el treball i l'oferta, i la seva obra continua. Ha estat un testimoni d'esperança, sense que defallís el seu cor (Salm 26). I ha sabut compartir-la amb la companyia de la

seva esposa, Montserrat Juncosa (+ 6 de juliol), i després la dels seus fills, els germans i els amics, fins a la fi.

«Los números»: Josebe Bikandi

La fórmula *los números* era pròpia de la Josebe Bikandi per referir-se a la seva tasca en el Centre de Pastoral litúrgica. Una tasca feta durant molts anys, amb esforç pacient, que ella vivia com un veritable servei a la pastoral litúrgica. I ho era. Qualsevol institució necessita algú que vetlli pels aspectes econòmics més concrets, i la Josebe fou aquesta persona, encara que la seva presència al CPL cobria també altres camps, i era un referent, no sols per tota l'administració, sinó per tots els membres del CPL. Quan va deixar, per l'edat, de treballar al CPL, no per això va deixar de participar activament en les reunions.

Havia vingut a Barcelona des del País Basc, com un membre de l'Institut de Missioneres Seculars, floreixent en aquelles terres en els anys cinquanta, en l'òrbita dels Instituts seculars. Portava, de la seva formació cristiana, un veritable sentit de la litúrgia de l'Església, ben viu entre la clerecia basca i navarresa. Mai no va deixar d'estimar i patir pel seu poble: ho havia viscut des de jove, en la seva pròpia família. No li van faltar tampoc, personalment, motius de sofriment, i també de desconcert quan observava que no tothom vibrava per la pastoral litúrgica. Va morir unint-se, amb una darrera invocació a Maria, a la *Salve* cantada pels monjos de Solius, celebrant les Completes de la seva vida.

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Sant Joan Gabriel Perboyre

- ✓ Nascut a Puech, Mongesty, sud de França, l'any 1802
- ✓ Missioner paül que va evangelitzar el sud de la Xina
- ✓ Va morir màrtir a Wuchang l'any 1840
- ✓ Canonitzat el 1996 per Joan Pau II

Des de petit Joan Gabriel Perboyre havia tingut una vida espiritual forta. Quan tenia quinze anys, seguint els passos del seu germà gran, Lluís, va entrar al seminari de la Congregació de la Missió, dels pares paüls, que llavors era dirigit per un oncle de la família. Tots dos germans van acabar entrant a la congregació i van ser ordenats sacerdots. Però mentre que el gran va ser enviat pels superiors a les missions de la Xina, Joan Gabriel va exercir de professor de teologia al seminari, del qual també va acabar sent rector. Passats uns anys el germà gran va morir i Joan Gabriel va ser designat per substituir-lo. Després d'uns mesos de periple amb vaixell va arribar a Macau, al sud de la Xina, i des d'allí va començar la tasca evangelitzadora amb èxit notable. Tanmateix l'any 1839, per qüestions més aviat polítiques que no pas religioses, l'imperi xinès va encetar una persecució contra els missioners cristians, sospitosos de ser col·laboradors de les potències estrangeres. Sant Joan Gabriel va ser denunciat per un dels seus catecúmens i les autoritats el van arrestar, torturar i finalment executar. Alguns fidels, però, en van poder rescatar el cadàver i li van donar sepultura cristiana.

Girona

Les religioses Adoratius deixen Girona

Des del 1883 s'han dedicat a l'atenció i formació de noies

Víctor Gay

Girona / Fotos: Àngel Almazan

Possiblement els visitants de l'eixample de Girona coneixen la plaça Miquel Santaló, o més senzillament la plaça de l'Hotel Carlemany, on s'ubica aquest establiment. Només els gironins d'una certa edat poden fer memòria d'aquell espai quan era l'horta i l'esbarjo de la comunitat de les religioses Adoratius del Santíssim Sagrament i de la Caritat.

La presència d'aquesta comunitat, amb més d'un segle de testimoni, ha finalitzat el darrer 20 d'agost quan les tres darreres religioses han deixat el convent, un conjunt funcional i còmode que sorgí fruit de la reforma urbanística d'aquesta zona de la ciutat a l'inici de la dècada dels anys noranta del segle XX, en l'acció transformadora de la ciutat en el decurs del llarg mandat de l'alcalde Joaquim Nadal.

Formació de les noies

El carisma d'aquestes religioses s'ha centrat sempre en el servei, atenció, formació i educació de les noies. Fins al darrer curs atendien mig centenar de residents universitàries. Precisament fins que no s'ha garantit que una empresa especialitzada seguiria oferint aquest servei, les religioses no s'han decidit a deixar Girona.

Més enllà de l'ensenyament diguem que tradicional, les Adoratius s'han fet càrrec d'aspectes formatius: educació per a la llar, suport i ajuda en els estudis, formació professional i atenció a noies amb determinades problemàtiques. Les Adoratius s'han vinculat, fins al darrer dia, amb la ciutat, d'on sorgiren nombroses vocacions. Un de les tres darreres religioses resta a la ciutat per ra-

La capella de les Adoratius, de clara inspiració eucarística.

En un espai de la comunitat encara es conserva la campana de la primera capella que s'enderrocà.

ons familiars. Davant l'anunci de la sortida de les monges s'han recollit més de tres centenars de signatures per evitar-ho; evidentment sense èxit. La comunitat de vuit religioses inicià el trasllat a altres poblacions de l'Estat en els darrers mesos. Les tres últimes germanes s'han fet càrrec del tancament.

El convent, protagonista de la guerra civil i la postguerra

Capbussant-nos en la memòria històrica, sabem que el convent de les Adoratius fou decomissat per les autoritats republicanes en esclatar el conflicte civil. Es destinà a presó i fins i tot es projectà com a possible institut.

Retornat a les legítimes propietàries l'any 1939, el nou règim en reclamà l'ús per esdevenir novament presó i reformatori per a dones —moltes de les quals amb fills—, fins a xifres impressionants: un màxim de 1.557. En una nova fase seria reformatori, amb 750 internes, situació que es mantindria fins al 1944.

Finalitzada aquesta etapa, les Adoratius retornaren i intensificaren la seva acció formativa especialitzada amb les noies amb risc de marginació social.

Un exemple d'aquesta vinculació té un especial sentit. Es tracta de la restauració que van fer del Tapís de la Creació portada a terme l'any 1975, amb una precisió i professionalitat que l'equip del Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat no ha dubtat a destacar.

Sens dubte que la comunitat cristiana de la diòcesi i molt especialment la de la ciutat de Girona ha viscut amb tristesa la sortida de les Adoratius, però també amb agraïment i esperança.

Dedicació de l'església parroquial i de l'altar de Sant Llorenç de Sous

Redacció / Sous

El 10 d'agost, coincidint amb la festivitat de Sant Llorenç, va tenir lloc la dedicació de l'església parroquial i de l'altar de Sant Llorenç de Sous, a l'Alt Empordà. L'acte va ser presidit pel bisbe de Girona, Mons. Francesc Pardo, acompanyat pel rector de la parròquia, Mn. Enric Sala.

La restauració de l'antic monestir de Sant Llorenç de Sous va començar l'any 1984, amb actuacions puntuals

per part de diversos particulars, voluntaris, entitats i camps de treball, i amb l'inici de la restauració de la coberta de l'antiga parròquia. Posteriorment, i fins a finals dels anys noranta, des de la Diputació de Girona i la Generalitat de Catalunya es van engegar un seguit de camps de treball, sota direcció arqueològica, per desenrutar el monestir i, paral·lelament, per mitjà del Servei de Restauració de Monuments de la Diputació de Girona, va començar el procés de consolidació i restauració

de les restes arquitectòniques que durant els camps de treball es posaven al descobert.

Va ser a partir de la signatura d'un conveni de cessió, l'any 2007, entre el bisbat de Girona i la Diputació de Girona que es van reprendre les tasques d'excavació, restauració i consolidació, amb més mitjans econòmics i humans i amb la clara voluntat d'adequar el conjunt per permetre'n l'obertura al públic. En primer lloc, es va adequar l'àrea de l'antiga església romànica,

obra que va finalitzar l'any 2002. En segon lloc, es va intervenir a la zona del claustre, on es va refer la teulada de la volta de l'ala nord, l'única que es conservava.

El darrer projecte ha consistit a desmuntar la darrera fase constructiva de la rectoria, del segle XIX, per recuperar la sala del dormitori dels monjos. Va ser en aquella època que es va adequar aquest sector com a parròquia, juntament amb un petit annex bastit al segle XIII. Amb la restauració s'han separat aquests dos elements, de manera que l'edifici annex es manté com a temple parroquial mentre que les dependències dels monjos s'han convertit en una sala polivalent.

Lleida

Trobada de delegats de Missions

El marista Xavier Bometón va explicar la seva experiència a l'Àsia

Jordi Pérez Ansotegui
Lleida

La Casa de l'Església-Acadèmia Mariana ha estat durant tres dies el punt de trobada dels delegats de Missions dels bisbats de Catalunya, que han celebrat a Lleida la seva trobada anual per planificar i organitzar el curs vinent.

Coordinadors i col·laboradors de les diferents delegacions han participat entre el 26 i el 28 d'agost en aquest espai de convivència, on no hi ha mancat el temps per a la formació i per les visites culturals. Temps que han compartit amb el bisbe de Lleida, Joan Piris, representant dels bisbes catalans per tot allò relacionat amb les missions a casa nostra, i amb el director a Espanya de les Obres Missionals Pontifícies (OMP), Anastasio Gil.

Una de les sessions de treball va comptar amb la participació de Xavier Bometón, germà marista lleidatà amb una llarga experiència a missions, i amb mossèn Enrique Galvis, sacerdot colombià i rector a la parròquia d'Alcarràs. Tots dos van poder explicar les seves experiències des de prismes completament diferents. Bometón, com a missioner català a l'Àsia, i mossèn Quique, com a missioner colombià a Lleida, van aportar les seves experiències de recorregut de fe i la seva obra.

Xavier Bometón, dins de la comunitat marista, treballa amb infants i adolescents per trobar una alterna-

tiva educativa per millorar la subsistència d'unes famílies abocades a treballar en els camps de te. L'objectiu dels germans maristes és oferir una educació des de primària fins a batxillerat per trencar aquest cercle generacional que condemna els fills a seguir el mateix camí dels pares i poder incorporar els joves en un món professional més qualificat.

Els delegats i col·laboradors de missions dels bisbats catalans, a més de visitar Ramon Ribas, jesuïta de la parròquia de Sant Ignasi, que ha estat quatre anys de missioner al Txad, també van conèixer per part d'Anastasio Gil els projectes de l'OMP per al curs vinent. El director a Espanya de les Obres Missionals Pontifícies va presentar el dossier de premsa elaborat amb motiu del Domund, diada que se celebrarà el 20 d'octubre i que enguany durà per títol «Fe+Caritat= Missions».

Anastasio Gil va informar d'algunes dades rellevants sobre la tasca que desenvolupa l'Església a través de l'OMP. En l'actualitat, hi ha 13.000 missioners espanyols repartits per 130 països, els quals tenen una mitjana d'edat de 71 anys.

Un altre aspecte important és el total d'ajudes econòmiques que Espanya destina a les missions, ja que el nostre país és el segon a contribuir arreu del món, només superat pels Estats Units. L'any passat es van donar 14.600.000 euros des d'Espanya.

Els bisbe de Lleida, Joan Piris, va tenir paraules de reconeixement i suport per la tasca que es desenvolupa des de les delegacions de Missions, sobretot en uns moments com els actuals on es treballa amb difícils circumstàncies, per poder connectar amb les generacions de joves.

L'estada a Lleida dels delegats de Missions de les diòcesis catalanes també va permetre un parell de visites culturals al Museu de Lleida i a la Seu Vella.

«Xavier Bometón malda per millorar la subsistència d'unes famílies abocades a treballar en els camps de te»

La Romeria de la Ribagorça reuneix els bisbes de Lleida, Barbastro i Urgell

J.P. / El Pont de Suert

Els bisbes de Lleida, Barbastro-Montsó i Urgell, Joan Piris, Alfonso Millán i Joan-Enric Vives, participen en la Romeria de la Ribagorça, que enguany se celebra al Pont de Suert el dissabte 7 de setembre.

Aquesta és la primera vegada que els tres bisbats amb parròquies que formen part de la comarca natural de l'Alta Ribagorça —tant aragonesa com catalana— participen activament d'aquesta celebració.

Fins a la segregació territorial de la diòcesi de Lleida, les parròquies catalanoaragoneses celebraven anualment la romeria, que enguany compleix la seva edició número trenta-cinc. Mai no hi havia participat cap representant del bisbat d'Urgell.

Arran d'aquest esdeveniment, va ser el bisbat de Barbastro-Montsó el que va prendre la iniciativa d'organitzar anualment la romeria, ja que el bisbat de Lleida només tenia adscrites les parròquies de dos termes municipals al seu territori diocesà.

Aquesta dinàmica no només s'ha trencat després de més d'una dècada, la darrera vegada que la romeria de la Ribagorça es va celebrar en una parròquia catalana va ser el 1997 a Llesp, sinó que ha aconseguit comptar amb la participació de l'altre bisbat veí, el d'Urgell.

Des que l'any passat es va celebrar la darrera romeria a Castilló de Sos, mig centenar de persones, organitzades

en diferents comissions i coordinades pel rector de la parròquia, Mn. Casildo Rodríguez, han estat preparant la XXXV Romeria de la Ribagorça, que tornarà a fer-se al Pont de Suert per segona vegada en la seva història, ja que anteriorment, el 1984, també l'havia acollida en la seva sisena edició.

El programa previst pel dia 7 de setembre és rebre els pelegrins al voltant de les 10.30 hores del matí a la plaça dels Pirineus, des d'on a les 11 h. partirà la romeria, que, després de passar pel carrer Ciutat de Lleida cantant els goigs en honor a l'Assumpció de la Mare de Déu (patrona del poble), arribarà al Poliesportiu, on se celebrarà l'Eucaristia, amb la presència dels bisbes Piris, Millán i Vives, conjuntament amb els sacerdots de les respectives diòcesis.

Després del dinar, a les quatre de la tarda, hi haurà un acte cultural, que posarà fi a la jornada, la qual està previst acomiadar a un quart de sis, amb la sortida dels autocars.

El bisbe de Lleida ha estat l'encarregat de dirigir una carta als cristians de la Ribagorça, convidant-los a participar en aquesta celebració, que enguany ha triat de lema «Sortosa tu, que has cregut», les paraules d'Isabel a Maria en el moment de la visitació. La Romeria de la Ribagorça es fa anualment el primer dissabte de setembre, costum només trencat l'any passat, quan es va modificar la data en coincidir l'indret que l'acollia, Castilló de Sos, amb la festa major. Hi van participar uns 1.400 pelegrins.

LES PREGÀRIES SÓN ELS ESPAIS MÉS ESCOLTATS DE

RàdioEstel

Ajuda'ns a disposar dels recursos suficients per continuar emetent cada dia aquestes paraules de súplica, d'acció de gràcies i de lloança.

Podeu fer la vostra aportació:
Xec nominatiu a Ràdio Estel
(C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona)

Ingrés o una transferència al nostre compte de
"la Caixa" 2100 3013 25 2200406287

Mn. Mateu Terrats i Oliver

Fra Josep Gendrau i Valls *ofm*
Franciscà i amic de Mn. Mateu

Fa uns dies que ens comunicaven que un sacerdot, amic, havia estat traspasat d'aquest món a la Casa Pairal del cel, mentre era a Mallorca amb la seva família descansant i intentant refer-se en el cos i en l'esperit.

Aquest sacerdot, molt conegut i estimat pels franciscans, és Mn. Mateu Terrats i Oliver, prevere de l'Església de Barcelona, inscrit a la parròquia de Sant Joan d'Horta.

El dijous dia 22 d'agost, a l'església Parroquial de Sant Joan d'Horta de Barcelona, a les 11 del matí es van celebrar les exèquies per l'ànima de Mn. Mateu Terrats i Oliver.

Va presidir l'Eucaristia Mons. Pere Tena, acompanyat de Mons. Jaume Traserria i dels vicaris episcopals: Mn. Jesús Sans, Salvador Bacardit i Josep M. Turull i concelebrada per uns 50 sacerdots que estimàvem Mn. Mateu.

L'església era plena a vessar: la seva germana Catalina, religiosa Beneta, presidia el dol familiar juntament amb els altres germans, nebots, familiars i amics. També eren entre els familiars Mn. Joan Batlle i Mn. Josep M. Totosaus.

El bisbe Pere Tena va recordar en la seva homilia la dedicació i entrega generosa al servei de Déu i de l'Església, en què va viure Mn. Terrats durant els seus 50 anys i escaig de prevere, des de la parròquia de Santa Isabel d'Aragó, fins a arribar a formar part del Consell de Govern del bisbat i responsable del Sector de Sabadell-Terrassa.

Jo, com a franciscà, l'havia conegut

en els seus primers temps de Santa Isabel d'Aragó, quan els franciscans érem els responsables de la parròquia de Sant Rafel de la Guineueta, que dissortadament vàrem haver de deixar per manca de personal, després d'haver servit aquella comunitat per uns trenta anys. Amb Mn. Mateu ens trobàvem sovint per tractar temes de Pastoral de conjunt entre arxiprestats i sempre miràvem de cercar els camins més entenedors per a les nostres comunitats cristianes.

Quan va ser designat pel molt estimat i recordat cardenal Narcís

Jubany vicari episcopal de Sabadell i Terrassa (em diu fra Cinto Vila que havia estat rector de la parròquia de Sant Francesc de Sabadell i també arxiprest de Sabadell sud), Mn. Mateu es va reservar la cura pastoral de la parròquia de Les Termes, que, en ésser una demarcació petita, li permetia atendre-la i a la vegada poder servir, com a vicari episcopal, tots els sacerdots i fidels de la Vicaria, sobretot de Sabadell.

De caràcter fratern i solidari, afable i comunicatiu es feia tot per a tots.

«Era un prevere arrelat profunda-

«Ha viscut una densa vida, testimoniant amb alegria franciscana la seva fe i el seu sacerdocí»

ment en el Concili Vaticà II i mostrava una gran capacitat per comunicar i escoltar —ha dit un fidel d'Horta a CatalunyaReligió—. Persona enormement estimada al barri i la parròquia, sabia connectar amb la gent i desenvolupava un influent mestratge cristià. Les seves homilies, sempre molt elaborades, eren seguides amb gran interès. Comunicava saviesa humana i evangèlica, i aconseguia arribar a la ment i al cor.»

Va dedicar molt de temps a grups de matrimonis a qui acompanyava en el seu procés de vida cristiana. Mn. Mateu ha viscut una densa vida, testimoniant amb alegria franciscana la seva fe i el seu sacerdocí. S'ha preocupat dels qui passen necessitat. Ha acompanyat molts grups en el seu itinerari cristià i de compromís, sempre fidel al Concili Vaticà II.

Al final de la celebració dos familiars i un amic van llegir unes paraules testimoni sobre el benvolgut familiar i prevere. La cerimònia es va acabar amb el cant del *Vírolai*.

Que reposi en pau el nostre bon amic Mn. Mateu.

Teresa Losada, una finestra a l'islam i a l'acolliment

M. Victòria Molins

Quan l'any 1974 Teresa Losada va fundar el Centre Bayt Al-Thaqafa (Casa de la Cultura) encara no havíem arribat a considerar els nostres germans musulmans amb la naturalitat que tenim en aquests moments. Va ser pionera en l'acolliment i un testimoni per a tants i tants que després hem seguit les seves petjades.

Ara ens ha deixat, però la seva tasca continuarà perquè ha posat els fonaments i s'ha sabut envoltar de gent que vibrava amb el seu entusiasme i amb els seus ideals.

Recordo aquells moments en els quals unes jovenetes exalumnes meves em van parlar d'una monja,

aleshores desconeguda, que acollia els nous immigrants que en aquells temps eren anomenats, amb una mica de menyspreu, «moros», i que ella veia com uns germans. Es van entusiasmar amb la idea que jo sentia per primera vegada.

La Teresa havia estudiat semítiques però els seus estudis van anar més enllà d'allò merament intel·lectual, a ella li van interessar les persones per damunt de creences i d'ideologies. Va lluitar com tot el que és pioner, amb tota mena d'autoritats que estaven encara lluny d'entendre la interculturalitat. Es parlava de «la unitat dels cristians», però confraternitzar amb altres confessions era quelcom encara lluny del pensament general.

Crec en el carisma, com un do de Déu en bé dels altres, i dono gràcies a Déu per aquest que la Teresa Losada va rebre i va alimentar durant tants anys. Ens deixa un llegat meravellós i un testimoni de vida que s'uneix a molts altres que passaran desapercebuts per la majoria de la gent, però que molts tenim la sort de conèixer i agrair.

«Va ser pionera en l'acolliment i un testimoni per a tants i tants que després hem seguit les seves petjades»

Celebrat el I Festival de Música Antiga de Poblet

Hi van assistir més de dos mil espectadors

Joan Boronat
Poblet

El I Festival de Música Antiga, que es va celebrar al monestir cistercenc de Poblet, va obtenir un notable èxit musical i d'assistència de públic, fins a totalitzar més de dos mil espectadors, entre els tres concerts celebrats els dies 15, 16 i 17 d'agost. Va ser una iniciativa de la Fundació Centre Internacional de Música Antiga (CIMA), que presideix el músic Jordi Savall, en col·laboració amb el monestir de Poblet.

Gent del nostre país, del País Basc, de França, de Portugal i d'altres indrets van assistir a aquest cicle, el millor aval per garantir la continuïtat d'un esdeveniment que vol descentralitzar els festivals d'estiu que s'organitzen a Catalunya per tal que també tinguin presència al sud de casa nostra. De fet, en el programa de mà que es va distribuir entre el públic assistent als tres concerts, ja hi figuraven els concerts a celebrar l'any vinent, que s'amplien a quatre, prova fefaent de l'aposta pel futur immediat per part d'organitzadors i patrocinadors del festival.

El semblant de l'insigne músic Jordi Savall, director del festival, en acabar la interpretació del tercer i darrer concert del cicle, el 17 d'agost, palesava una expressió plaent, de satisfacció i també emotiva. No en va, la primera edició de l'esdeveniment, batejat amb el nom de «Les Mil i Una Nits de Músiques», es va programar com a Memorial Montserrat Figueras, l'esposa de l'*alma mater* del festival pobletà. De satisfacció, també, en veure com els espectadors omplien aquell dia les naus del temple monacal, que gaudien en silenci total, d'un repertori de dues hores sense interrupció: *Nits de pelegrinatge i d'exili*. Al final, una vegada i una altra l'auditori va requerir la presència dels intèrprets: les

Joan Boronat

veus dels solistes de La Capella Reial de Catalunya i els instruments medievals d'Hespèrion XXI, sota la direcció de Savall.

Música religiosa

Els cants espirituals de les *Cantigas de Santa Maria* d'Alfons X el Savi i el meravellós *Libre Vermell de Montserrat* van ser interpretats per les dues esmentades formacions, precisament fundades per Jordi Savall i la seva difunta esposa, Montserrat Figueras. Audició de dues obres cabdals de la música medieval hispànica i uns referents de la música religiosa.

L'entusiasme i els perllongats aplaudiments es van desfermar després que s'interpretés la *Dansa de la mort* —una part, a capella— i la irrupció de l'orquestra en aclamar el *Sanctus*, fins

«És una iniciativa de la Fundació Centre Internacional de Música Antiga, presidida pel músic Jordi Savall, en col·laboració amb el monestir de Poblet»

llavors rigorosament respectuosos amb l'execució magistral del concert. Dos bisos van fer tornar els intèrprets a l'escenari, el darrer amb la complicitat del públic, a requeriment de Savall, a qui va encomanar cantar la tornada

Ave Maria, després d'un improvisat i ràpid assaig. La formació orquestral per a aquest concert estava formada per músics provinents d'Armènia, Turquia, França, Anglaterra, el Marroc i Espanya. Amb un punt d'humor, Savall va subratllar que «un turc i un marroquí han cantat *Ave Maria* a Poblet.»

El primer concert del Festival de Música Antiga va tenir lloc el dia 15 amb *Somni d'una nit d'estiu*. El concert de les Nacions va oferir un repertori de dos compositors barrocs vinculats a la poesia de Shakespeare, recitada per Josep Maria Pou i Sílvia Bel. En el segon —divendres dia 16— Savall va tocar en solitari amb una viola de gamba

del segle XVII composicions de mestres francesos d'aquella època. Jordi Savall valorava molt positivament els resultats d'aquest I Festival de Música Antiga a Poblet per la gernació que de tot arreu hi va acudir. Sobre la possibilitat de fer extensiva aquesta programació a altres monestirs del Cister, com ara Vallbona de les Monges o Santes Creus, Savall va declarar que «primer cal consolidar el festival a Poblet, i crec que estem en el bon camí».

Per la seva banda, el pare Lluç Torcal, prior del monestir de Poblet, va assenyalar que «celebrar aquí un esdeveniment d'aquest nivell és apropar la música antiga al lloc que per la història li pertoca». El monjo va afegir que «no és limitar-se a mirar el passat, sinó preservar les coses importants i valuoses, paper que també pertoca als monestirs».

Acaben les obres de rehabilitació de l'església de Vinyols i els Arcs

J.B. / Vinyols i els Arcs

La població de Vinyols i els Arcs està d'enhorabona, ja que fa uns dies va inaugurar la reforma de la seva església parroquial, l'església de Santa Caterina, que es trobava en molt mal estat a conseqüència del pas del temps. Una cop acabats els treballs el mes de juliol passat, l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol va inaugurar aquesta rehabilitació.

El material utilitzat per a la construcció d'aquest temple va ser de tipus tradicional, a base de pedra del país i argamassa i revestiment a base de morter de calç. Tot i que l'estat de conservació estructural de l'església era bo, els entramats de fusta i la teulada es trobaven en mal estat.

El pressupost inicial de les obres, executades per l'empresa Construc-

ions Porres i Fills, ha estat de 115.000 euros. Els treballs van consistir en la substitució dels cabirons en mal estat i també de les llates de fusta. També es van reparar les esquerdes i es va procedir a canviar les teules trencades, sanejant així els desguassos i els canals de recollida de les aigües pluvials. En total s'hi han rehabilitat 800 metres quadrats.

Planta de creu grega

L'església de Santa Caterina és d'estil barroc i va ser construïda a finals del segle XVIII, entre els anys 1770 i 1778, sobre un edifici molt més antic. Es tracta d'una construcció de tres naus amb una planta de creu grega. La seva nau principal té coberta de volta de canó, mentre que a les naus laterals la coberta és de volta d'aresta.

El temple conserva un retaule del segle XVIII d'estil renaixentista i una talla barroca que es creu que procedeix de l'antiga església dels Arcs. L'esglé-

sia de Santa Caterina té un campanar annex amb una alçada de 36 metres, que permet identificar la població de Vinyols i els Arcs des de lluny.

Pelegrinatges

Organització tècnica *Ruth Travel* GC 1478

Terra Santa

✓ Del 12 al 19 de desembre

- Seguirem les petjades i els viatges de JESÚS; contemplarem el llac de Tiberíades, la terra i els paisatges de la Galilea on ell va viure la Jerusalem de la Passió i molt més.
- Escoltarem les seves paraules en la realitat geogràfica i en el context humà on van ser dites.
- En el nostre interior, podrem captar el ressò de la seva veu... Sentir el que va dir i com ho va dir.

AMB EL SUPORT DEL PREVERE QUE ENS ACOMPANYARÀ
DES DE BARCELONA HO ACTUALITZAREM,
ENS HI IMPLICAREM, HO CELEBRAREM

SUD-ÀFRICA

El gresol multiracial
més austral

Del 19 al 30 de setembre

Expedicions culturals

Organització tècnica *Ruth Travel* GC 1478

BERLÍN I POLÒNIA BÀLTICA

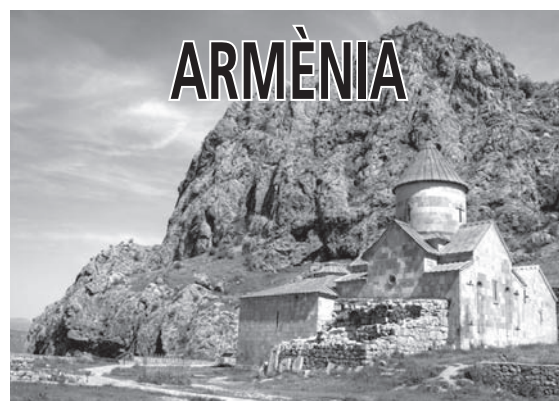
Del 7 al 14 d'octubre

VIETNAM Esplendor d'Indoxina

Del 5 al 15 de novembre

ARMÈNIA

País de fe

Del 23 de setembre
a l'1 d'octubre

ETIÒPIA Del 12 al 24 de gener 2014

CRISTIANISME ETIOP

Celebració
de l'Epifania-
TIMKAT- a
la Jerusalem
africana-
LALIBELA

L'obra de Joan Furriols convida a la meditació

EL MDM acull l'exposició «El sentit del buit» d'aquest artista vigatà

Redacció
Montserrat

La Sala Daura del Museu de Montserrat (MDM) mostra, fins al 20 d'octubre, l'obra de Joan Furriols (Vic, 1937), una figura singular en el context de l'art contemporani català. L'exposició, que porta per títol *El sentit del buit*, recull setanta obres que presenten «la fragilitat i la intimitat que acompanyen una iconografia personal, sovint tràgica, de vegades irònica, que convida a fer un parèntesi de meditació», afirma el comissari de la mostra, Àlex Mitrani. El P. Josep de C. Laplana, director del Museu de Montserrat, apunta que, tot i la seva edat, Joan Furriols «sobta per la seva modernitat; a les seves mans, les coses més humils i casolanes es transformen en autèntiques obres d'art».

L'exposició està estructurada en quatre àmbits: «La recerca com a mètode», «L'inici d'una inquietud», «Pensar amb l'espai» i «Meditant la transcendència». Furriols parteix sempre d'una reducció deliberada dels seus mitjans materials, que amaga una elaboració molt treballada, refinada i subtil, atenta al detall i cromàticament exquisida. El rigor, l'exigència i la contenció esdevenen un mètode i una ètica. Com a la recerca de la dimensió interior, a les seves peces els forats, les distàncies i els buits dialoguen amb els recipients, amb la densitat del negre i de la matèria.

Joan Furriols supera la divisió convencional entre pintura i escultura. Les seves obres bidimensionals evocuen, paradoxalment, gràcies al límit, l'amplitud i l'infinit. Les seves natures mortes no responen a cap categoria tradicional. Reposen en la seva base com una maqueta sobre una taula. Cal mirar-les com un paisatge o com un conjunt de fragments arqueològics que cal desxifrar i reconstruir.

Hi ha jocs i contrastos d'escala que, de vegades, són monumentals i subtils i, d'altres, còmics. L'estatisme dels objectes abstractes contrasta amb ele-

ments figuratius, animals o mitjans de transport que evocuen el moviment. Recorden també les natures mortes de Zurbarán, realistes i silencioses, estàtiques i vibrants. L'espai i l'ordre són fonamentals per a Furriols, el lloc on es manifesta la seva reflexió sobre la vida i la finitud, la bellesa i el temps.

Espai i ordre

Joan Furriols es va endinsar en l'avantguarda amb gran precocitat i en temps difícils. Molt jove, a la meitat dels anys cinquanta, va ser un dels pioners de l'abstracció informalista. La seva obra està marcada pel rigor, l'exigència i la contenció. L'espai i l'ordre són fonamentals per a Furriols, el lloc on es manifesta la seva reflexió sobre la vida i la

finitud, la bellesa i el temps. Va entrar en contacte amb figures com Tàpies, Tharrats, Vilacasas o Joan Brossa. Però aviat les circumstàncies el van obligar a retirar-se a un segon pla. Alimentat, però, per la soledat i la reflexió, en lloc d'apagar-se, va ressorgir de nou al cap d'uns anys amb una obra diferent

i personal, interessat primerament per la geometria i després per l'objecte, amb un mateix fonament essencial: la reflexió sobre l'espai.

El treball de Joan Furriols es podria lligar a diverses branques de l'especulació plàstica de genealogia abstracta, particularment a la geomètrica i a l'*espacialista*, amb derivacions que poden connectar amb alguns aspectes del minimalisme, en els seus vessants més simbòlics. Als anys cinquanta, a Catalunya l'abstracció geomètrica era una opció més que minoritària. De fet, l'únic artista que la va practicar amb continuïtat va ser Enric Planasdurà, qui, després de l'informalisme, va quedar en l'aïllament més absolut. La influència del suís Max Bill, apreciat aquí en el context del sorgiment de l'*op art*, és quelcom que queda molt lluny a Furriols.

La seva obra és, més per esperit que per necessitat, petita, fràgil i íntima. Se situa fora de l'asistematisme i l'objectualitat industrialitzada dels minimalistes americans, encara que per l'exploració sistemàtica del llenguatge plàstic amb recursos diàfans podria enllaçar per moments amb Robert Ryman. En tot cas, podria oferir algun parentesc, a casa nostra, amb les petites escultures, mig objectuals mig formalistes, de Jordi Pablo o amb l'essencialisme poètic d'Antoni Llena.

La posició de Joan Furriols és singular. Ha estat difícil i solitària, però premiada amb la coherència. Furriols proposa una meditació sobre la vida, l'ésser i el temps *heideggerians*, a partir de la definició de l'espai. Les dimensions existencials i filosòfiques del seu treball passen del llenguatge de l'abstracció de postguerra a una formulació més personal que no descarta el símbol, el moviment o l'element figuratiu. La seva obra ha travessat, així, els esculls de la contingència vital, sempre sostinguda per la necessitat de preguntar-se sobre el món i el llenguatge.

Gent de casa

Marta de Moragas, la generositat d'una dama

Maria Marta de Moragas de Montis, vídua del doctor Ricardo Moragas García, va morir el 14 d'agost del 1984, als 76 anys. Fou una persona molt coneguda en l'ambient mundà barceloní, el de l'alta societat, les *puestas de largo*, les recepcions i les festes, on durant anys i anys semblava que si no hi havia la presència de donya Marta, o la Senyora de Moragas, no era lluïda la celebració.

Habitual dels *ecos de sociedad*, dona d'alta posició social, va saber aprofitar el seu ascendent per lliurar-se en cos i ànima a causes generoses i

altruistes. Va formar part de nombrosos comitès, comissions, associacions i patronats dedicats al que, en el seu temps, se'n deia «actes benèfics», per ajudar malalts, necessitats... moltes vegades mitjançant l'organització de festivals, tómboles, rifes, recollida de fons, etc.

Personatge de maneres encantadores i gran educació, exercí una bona influència sobre la premsa d'aquella època i sempre fou molt ben tractada pels mitjans de comunicació. Va estar al capdavant de diverses entitats. Per exemple, va ser presidenta de la

Junta de l'Associació de Lluita contra el Càncer, presidenta de la Creu Roja i vicepresidenta de la Federació d'Associacions Espanyoles de Donants de Sang. En els darrers anys de la seva vida, va assistir a un nou enfocament en els temes solidaris i socials. Marta de Moragas va saber adaptar-se als nous temps i se la va veure activa i encara en primera línia fins a començaments de l'any del seu traspàs. Valorada per la gent, quan va morir els diaris van recollir diverses cartes al director, on es lloaven les seves virtuts i el seu servei; fins i tot algun

Joan Pallarès-Personat
Historiador
jpallarespersonat@gmail.com

periodista de crònica frívola li va dedicar un sentit article. Efectivament, en la seva darrera crònica social—una festa de dissenyadors organitzada el gener del 1984—apareix xerrant amb personatges com Marta Ferrusola, Maria Gorgues, Maria Beüt o Antonio de Senillosa; personatges que havien substituït les esposes de governadors civils, capitans generals i almiralls. A les entitats ja se les començava a anomenar ONG.

Els textos de l'escriptor britànic Chesterton, força impulsora per a la nova evangelització

Comença la recerca per a la causa de beatificació del creador de Pare Brown

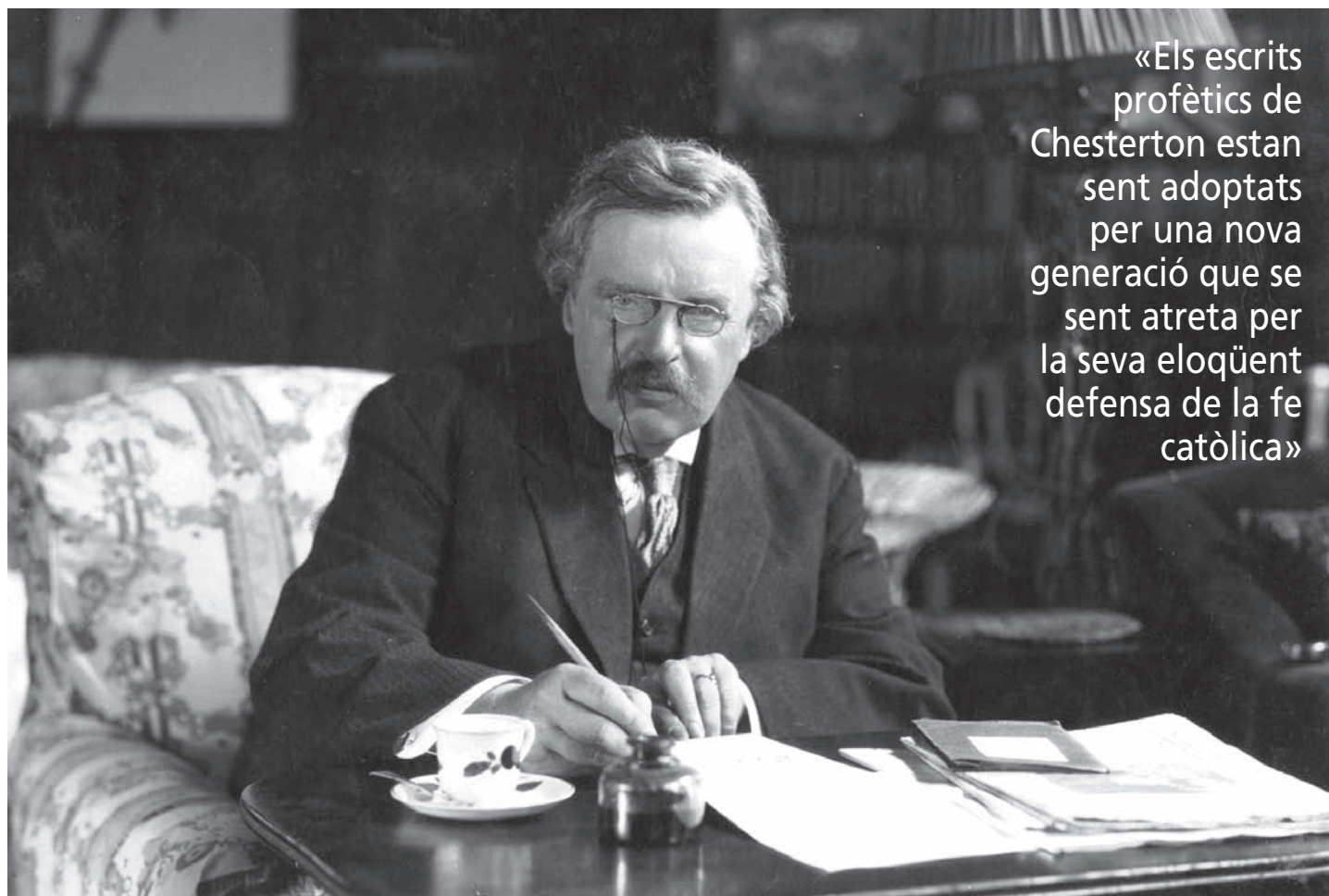
Zenit
Roma

Dale Ahlquist, president de la Societat Americana Chesterton, va anunciar en el discurs d'obertura de la 32a Conferència Anual de Chesterton, celebrada a l'Assumption College, a Worcester (Massachusetts), que el bisbe catòlic anglès Peter Doyle «se solidaritza amb els nostres desitjos i està buscant un capellà idoni per començar una recerca sobre la possibilitat d'obrir una causa per a Gilbert K. Chesterton».

L'anunci va ser rebut amb forts aplaudiments i gran emoció per part dels membres de la Societat Americana Chesterton, que han esperat durant molt de temps que es fes un pas oficial vers la causa de beatificació de l'escriptor britànic. Gilbert K. Chesterton (1874-1936) va ser un escriptor anglès prolífic que es va convertir al cristianisme el 1922.

Les seves obres clàssiques com *Ortodoxia* (1908) —en què reflecteix la història de la seva evolució espiritual—, *La esfera y la cruz* (1910) o *El hombre eterno* (1925), els seus llibres sobre sant Francesc d'Assís i sant Tomàs d'Aquino, així com les històries populars del detectiu Pare Brown, han inspirat i delectat generacions de lectors. Han representat també una força impulsora per a la nova evangelització i és que Chesterton ha demostrat ser un «fabricant» de conversos a la fe catòlica.

Dale Ahlquist, que ha escrit diversos llibres sobre Chesterton, és un d'aquests conversos i ha tingut un paper clau en la reactivació de la possible beatificació de l'il·lustre escriptor. «Va ser un gran privilegi per a mi fer l'anunci en la conferència», va explicar. I va afegir: «Estic

«Els escrits profètics de Chesterton estan sent adoptats per una nova generació que se sent atreta per la seva eloqüent defensa de la fe catòlica»

agraït per la feina feta pels devots de Chesterton d'arreu del món, que ha portat el bisbe Doyle a prendre aquesta decisió important. Una de les raons que el van motivar especialment és el fet que el papa Francesc va expressar el seu suport a la causa de beatificació de Chesterton quan era arquebisbe de Buenos Aires.»

Els escrits profètics de Chesterton estan essent adoptats per una nova

generació que se sent atreta per la seva eloqüent defensa de la fe catòlica, de la família tradicional, de la santedat de la vida i de la justícia econòmica. És conegut pel gran enginy, humilitat i profunda alegria catòlica. Així mateix, els seus escrits van influir en el pensament d'altres grans escriptors, com C. S. Lewis (autor de *Les cròniques de Nàrnia*), J. R. R. Tolkien (*El senyor dels anells*) o Jorge Luis Borges (*El Aleph*).

«Crec que és, en gran mesura, un sant per al nostre temps i podria atreure moltes persones a l'Església catòlica», va assenyalar Ahlquist.

Des del 1996, la Societat Americana Chesterton ha estat la principal organització dedicada a divulgar les idees de Chesterton. Publica el *Gilbert Magazine* i ha fundat més de seixanta societats Chesterton locals als Estats Units.

XVI premi Mercè Rodoreda de Contes i Narracions

Redacció / Barcelona

Òmnium Cultural, la Fundació Enciclopèdia Catalana i Edicions Proa convoquen el 16è premi Mercè Rodoreda de Contes i Narracions. Poden optar al certamen obres de contes o narracions originals i inèdites, escrites en català. La dotació del premi és de 6.000 euros i l'edició de l'obra guanyadora. Els treballs s'han de presentar abans del 26 de setembre venint a Òmnium Cultural, carrer Diputació, 276, pral. – 08009 Barcelona. L'adjudicació del guardó tindrà lloc durant la celebració de la Festa de les Lletres Catalanes de la Nit de Santa Lúcia. Més informació: <http://bit.ly/12hRQHL>.

La bona notícia

La festa mariana per excel·lència

Francesc Gamissans

Una bona informació cultural i religiosa a Catalunya és la festa de l'Assumpció de Maria, que vam celebrar el 15 d'agost passat. Consta documentalment que el misteri de l'Assumpció de Maria en cos i ànima al cel ja era venerat a casa nostra al segle VIII.

Afirmava un insigne teòleg europeu, Carlos Balic, que hi ha més temples i ermites a Espanya dedicades a l'Assumpció de la Mare de Déu, que no pas a la resta d'Europa; i més a Catalunya, que a la resta de l'Estat espanyol.

Al nostre Principat, la Mare de Déu d'Agost ve a ser en certa manera la patrona de les festes majors. Entre Catalunya, el País Valencià i les Balears, més de 200 pobles celebren aquesta data. Cal dir també que les nombroses poblacions —la major part de les seves esglésies construïdes en estil romànic— que porten el nom de Santa Maria celebren la seva festa el 15 d'agost. Així Santa Maria de l'Estany, Santa Maria de Ripoll, Santa Maria de Poblet, Santa Maria del Mar, etc.

Hi ha qui no es perd mai la festa del poble o de la ciutat on viu habitualment, però la diada que constitueix una cita inoblidable és la del poble on s'ha nascut o el lloc on s'ha estiuat tota la vida, i que ara ja només es visita durant un cap de setmana a l'any. La festa mariana del 15 d'agost pot ser gran o més petita —i que s'hagi aprimat per culpa de la crisi econòmica—, però és i serà sempre al nostre país un important esdeveniment cultural, lúdic, social i religiós, així com l'excusa o motiu perfecte per retrobar-se amb familiars i amics.

XVII premi de conte infantil «Hospital Sant Joan de Déu»

Redacció / Barcelona

L'Hospital Sant Joan de Déu i Editorial La Galera han convocat el 17è premi de Conte Infantil «Hospital Sant Joan de Déu». El premi, dotat amb 3.000 euros, és una iniciativa que té com a objectiu promoure la narrativa en català destinada a lectors d'entre 4 i 8 anys. Les obres aspirants s'han de presentar abans del 20 d'octubre venint a la secretaria de gerència de l'Hospital Sant Joan de Déu, passeig de Sant Joan de Déu, 2 – 08950 Esplugues de Llobregat. L'obra guanyadora es farà pública durant la primera quinzena del mes de març del 2014, en el marc de la festivitat de Sant Joan de Déu. Més informació: www.hsjdbcn.org.

BERNABÉ DALMAU
Els màrtirs de Montserrat
Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2013, 120 pàg.

Com molts altres cristians, vint monjos de Montserrat entre el 1936 i el 1937 van donar testimoni de la seva fe vessant la pròpia sang. L'Església els reconeixerà el proper 13 d'octubre a Tarragona com a màrtirs —al costat de 512 més— i els presentarà a la veneració dels fidels. Aquestes pàgines emmarquen les biografies i les notícies sobre els testimoniatges dels nous beats. Aquest volum es presenta en edició bilingüe: en català i en castellà.

Consiliaris de la JARC
«Sóc a la porta i truco...» Una proposta per als joves
Centre de Pastoral Litúrgica, 2013, 94 pàg.

Conèixer Jesús. És la proposta que fa aquest llibre. Ser jove és una oportunitat esplèndida que cal saber aprofitar al màxim. I una de les maneres que aquest aprofitament sigui més ple és obrir la porta a Jesús que truca. Els autors, consiliaris del Moviment de Joves Cristians de Comarques (JARC), ens guien en aquest camí i aquesta recerca, a partir d'una àmplia experiència en l'acompanyament cristià de molts joves.

SANDRA BUXADERAS
Com viure Jesús en família
Edicions Pòrtic, 2013, 256 pàg.

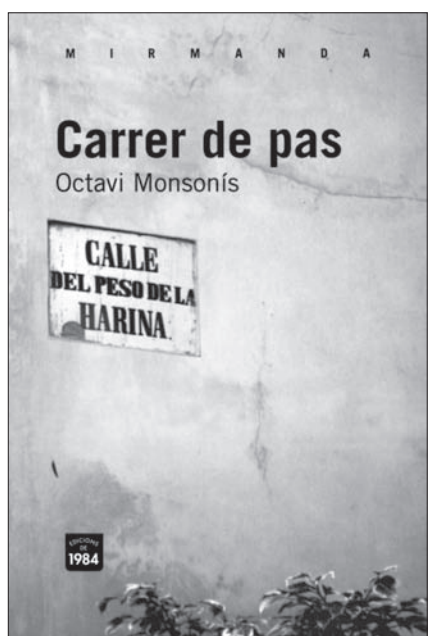
Com es pot convidar els infants a seguir una persona que va viure fa dos mil anys? Té sentit parlar del fuster de Natzaret en el món dels videojocs i d'internet? La periodista Sandra Buxaderas ha conversat amb quinze famílies que expliquen com han compartit la seva experiència cristiana amb fills de totes les edats i els han transmès els valors de l'Evangeli. Testimonis que poden servir per viure Jesús més intensament a la pròpia família.

AUTORS DIVERSOS
Claus de lectura de la Bíblia (III)
Editorial Cruïlla-Fundació Joan Maragall, 2013, 240 pàg.

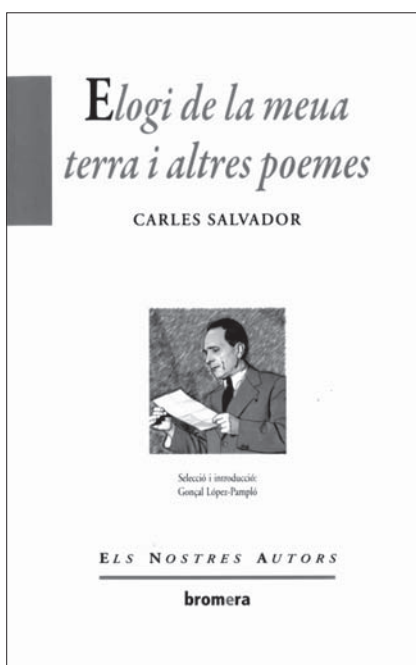
Aquest és el tercer volum d'una sèrie que la Fundació Joan Maragall i l'Editorial Cruïlla han dedicat a oferir eines per llegir, interpretar i actualitzar les Sagrades Escripcions. El llibre s'estructura en vuit grans eixos: la formació del Nou Testament, els evangelis de Marc i de Mateu, les claus de lectura de l'obra Ilucana, l'Evangeli segons Joan, el *corpus* paulí, les cartes no paulines del Nou Testament i el llibre de l'Apocalipsi.

OCTAVI MONSONÍS
Carrer de pas
Edicions de 1984, 2013, 222 pàg.

Dos personatges coincideixen a la porta de la catedral. L'un, amb la seva tibada mare a missa de deu, i l'altre, demanant almoïna. Així comença una estranya vinculació fruit de la necessitat d'un i de la mala consciència de l'altre. Aquesta novel·la d'Octavi Monsonís, amb molta força i agilitat, ens presenta els seus protagonistes com un reflex d'una part de la societat valenciana, de la desmemòria dels orígens i de la pèrdua de la identitat.

CARLES SALVADOR
Elogi de la meua terra i altres poemes
Edicions Bromera, 2013, 172 pàg.

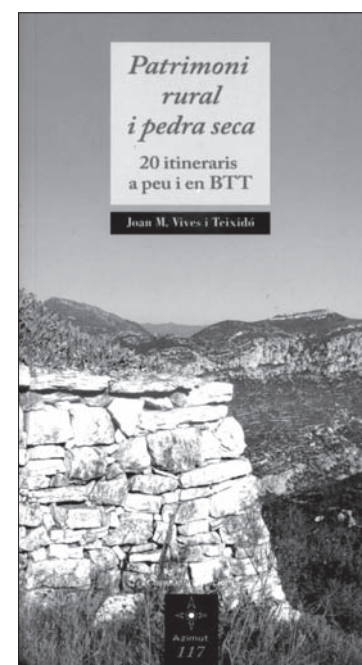
Carles Salvador (València, 1893-1955) va ser mestre, poeta i un dels principals promotors de la normalització lingüística al País Valencià. Es va dedicar també a la narrativa, al teatre i a l'assaig. S'autoanomenava «polític de l'idioma» perquè era un activista convençut que va fer un treball constant de pedagogia en favor de la llengua i la cultura del poble valencià. Aquesta antologia poètica vol contribuir a revissitar el vessant poètic de l'autor.

DAVID BORONAT i SALVADOR GARCIA RUIZ
Catalunya last call
Viena Edicions, 2013, 208 pàg.

Els autors d'aquest llibre exposen d'una manera planera i directa diverses estratègies i propostes en l'àmbit econòmic —algunes de les quals són realment transgressores— que cal adoptar si volem que Catalunya torni a ser una terra pròspera i plena d'oportunitats. Segons l'assessor empresarial David Boronat i l'economista Salvador Garcia Ruiz, cal saber adaptar-se als nous temps per tal de no perdre el darrer vol.

JOAN M. VIVES i TEIXIDÓ
Patrimoni rural i pedra seca
Cossetània Edicions, 2013, 180 pàg.

Aquest llibre recull uns itineraris per Catalunya que tenen com a nexa comú el fet de tractar-se de recorreguts que permeten veure construccions i elements que formen part del nostre patrimoni rural. Hi podem trobar barraques, pous de glaç, forns de calç, camins empedrats... L'objectiu del llibre és fer conèixer i estimar aquest patrimoni que espera ser recuperat de l'oblit i despertar l'interès per aquestes construccions entre la gent.

Crítica literària

Passió pels llibres

Potser direu que escombro cap a casa pel tema d'aquest llibre, tan proper al meu ofici de llibreter. Us he de dir que la novel·la me l'ha recomanada la família; per sort tinc una parentela força lectora i la seva lectura ha anat de mà en mà i tots n'han cantat les alabances. La primera va ser una neboda fidel a un club de lectura i després he sabut que són diversos els clubs que l'han treballada. És a dir, que he agafat el llibre ben predisposat a llegir una obra potser complicadeta, d'aquelles que recomanen els lletraferits i que no sempre són per a tots els lectors.

Res més lluny, el llibre és d'una bellesa senzilla, cosa rara entre tot el que es publica i es llegeix. La seva lectura, gens complicada, té la riquesa d'una literatura elegant, però a l'abast de tothom, gens sofisticada. És una història situada en un món que no ens és proper. Aquí fóra impensable una llibreria ambulante damunt d'un carro especialment dissenyat per dur les lleixes i al mateix temps l'espai per viure-hi, corrent camins i visitant masies, pobles o ciutats, carregats de llibres vells que compra i ven al llarg del seu viure nòmada. Ah!

LA LIBRERÍA AMBULANTE**Christopher Morley**

Editorial Periférica, 2013, 182 pàg.

I estirat per una euga potent i amable i seguit d'un gos fidel, com a companys de viatge.

El llibreter estima el seu ofici fins a convertir-lo en una mena de religió i ell és el missioner evangelitzador de la bona literatura o, més ben dit, dels llibres, perquè també sap recomanar un bon manual de cuina si creu que la mestressa en farà bon ús.

Un bon dia decideix que ha arribat l'hora d'establir-se en un lloc fix, el seu barri de Brooklyn, on vol escriure el seu propi llibre, però per assolir aquest projecte cal vendre el seu Parnaso, que és com s'anomena la llibreria ambulante. Ha de quedar en bones mans i amb aquesta idea recorre a la granja on viu un autor i la seva germana amb la intenció que es quedi el negoci.

Aquí comença un munt de situacions, divertides i entranyables, que

descobrireu amb la lectura. Us avanço que el comprador serà la germana i que comença el viatge de forma sobtada, tant, que es converteix en una aventura on el lector queda atrapat. Us diré que el vaig llegir en un parell de dies.

Cal afegir que la trama de la novel·la, tendra, entre còmica i vivencial, us fa viure i apropa a una societat de la segona dècada del segle XX on, als Estats Units, conviuen les tartanes i els automòbils moderns i llustrosos, corrent tots plegats per aquell món rural que l'autor ens mostra entre paisatges idíl·lics, on viuen pagesos més o menys il·lustrats i també hi podeu trobar algun perdulari que us doni un bon ensurt.

I ara una recomanació, sobretot als meus col·legues llibreters: llegiu-lo i després anireu a cercar el títol següent, però, d'aquest, us en parlaré un altre dia.

Pere Fàbregues

Llibreter

pere.fabregues@yahoo.es

Crítica teatral

Nerds, Guais i fans dels Manel

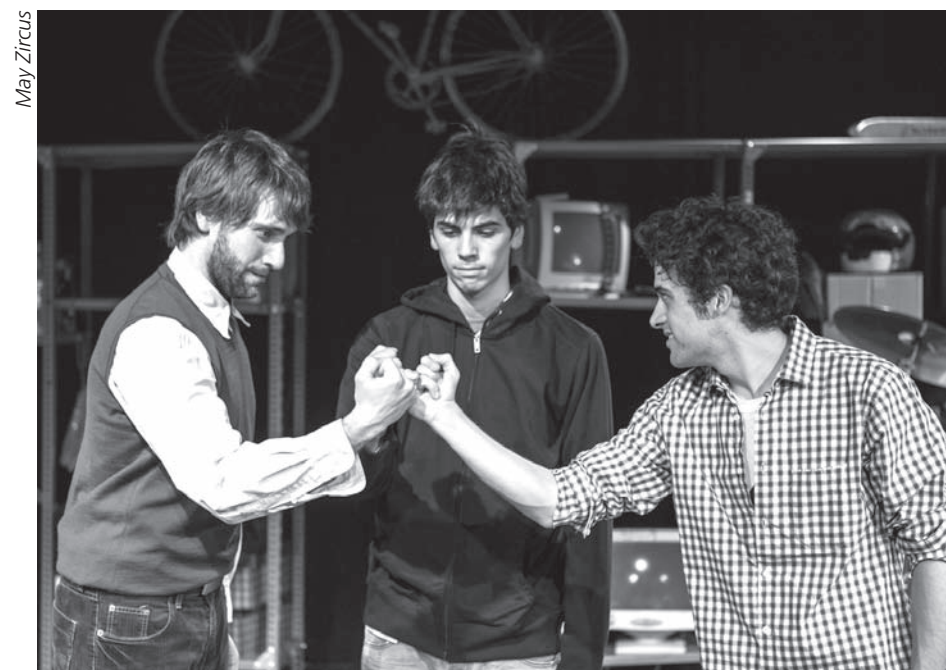
«ELS GUAPOS SÓN ELS RAROS»,

d'Enric Cambray.

Intèrprets: David Anguera, Ricard Farré, Martí Salvat i Enric Cambray.**Cançó:** The Mamzelles.**Director:** Enric Cambray. Versus Teatre, Barcelona. Fins al 9 d'octubre

Entre els segles XVI i XVII hi havia dos bàndols que dividien la noblesa catalana: els Nyerros i els Cadells. Com que som hereus d'una cultura de tradicions ancestrals, noblesa al marge, no és estrany que entre la generació jove del segle XXI, alguna cosa n'hagi quedat d'aquell temps i, a hores d'ara, als patis dels instituts i als claustres dels primers cursos de les universitats diuen que es veuen sovint dos bàndols sociològicament oposats com els que es retraten en aquest muntatge: els Nerds i els Guais.

En Marcel, en Bernat i en Toni són tres dels Nerds. Els Guais no hi són ni se'ls espera, però, pel que en diuen, és fàcil imaginar-se'ls. Els Nerds comencen amb una confessió: tots tres han estat els típics repetidors de primària i secundària. S'han estirat com un pal enmig d'altres taps de barral. Han hagut d'aguantar les humiliacions

Una escena de l'espectacle que s'inspira en lletres del grup Manel.

dels companys més petits i s'han sentit *bullingdiats* a tort i a dret.

Els trobem en un garatge de casa —l'escenografia mostra les andròmines típiques d'aquesta mena de paradisos perduts de l'adolescència: trastos vells, una bicicleta penjada, caps amb eines i utensilis fora d'ús...— preparant el que ha de ser una actuació de final de curs. I tenen l'oportunitat de demostrar, ni que sigui per una vegada, que ells poden arribar a deixar fora de joc els Guais i obtenir els favors de tot l'institut

per a glòria dels Nerds.

Plantejada la qüestió, el muntatge sembla que té la intenció d'arribar als espectadors més joves. Utilitzen recursos i un llenguatge que, a ells, que ja han superat la verola dels *teenagers* i que fa temps que s'afaiten, els han aparegut en el camí, però que als més joves que ells, els semblen ja invents superats.

Vet aquí, doncs, que, al costat dels seus Kinder, que apareixen en escena i que es troben a la sortida a 2 euros, si al-

gú en vol, hi ha també la possibilitat que els espectadors no apaguin els mòbils i que connectin amb el discurs dels tres personatges que, a més de presentar-se musicalment avalats per un grup com The Mamzelles, tenen com a ídol un altre grup que enganxa postadolescents, adolescents i preadolescents: els Manel, d'una de les lletres dels quals extreuen el títol, amb llicència de barbarisme inclosa, i algunes estrofes de les lletres s'inclouen com a text en algun dels minimonòlegs de cadascun dels tres protagonistes.

L'humor i la ironia amaguen sovint una pàtina agra que no esclata fins gairebé al final. Quatre papers protagonistes portats amb gràcia i mesura. A cops de Facebook, de Twitter, de YouTube i d'altres aplicacions tan usuals avui des del bressol, els tres Nerds es mouen en moments de teatre dins el teatre, amb interrupció inclosa pel director des de la taula de control i amb la incorporació també d'ell mateix al grup en l'estratègia final de la colla: imitar... bé, no, suplantar els Manel, *hackejar* el seu compte de la xarxa i la seva pàgina web, anunciar la cancel·lació d'una gira pel Japó i la celebració d'un concert a l'institut on tindrà lloc la festa de fi de curs.

És així com els Nerds aconsegueixen el seu somni, malgrat que la suplantació del grup dels Manel sigui només com una onada que s'acosta a la platja i pesigolleja les plantes dels peus, però es desfà en la sorra al cap d'uns instants.

Andreu Sotorra

Escriptor i periodista col·laborador de Ràdio Estel andreusotorra@gmail.com

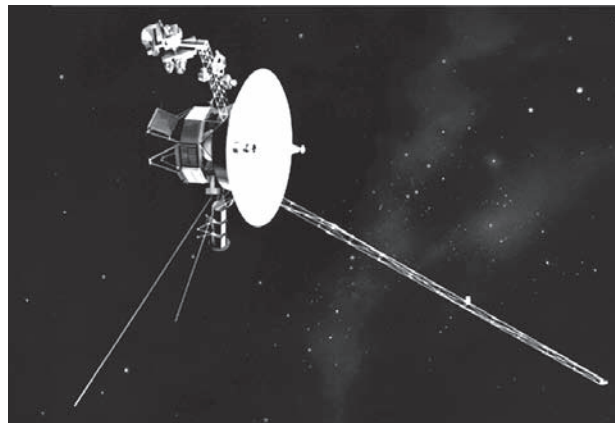

Actualitats científiques

Què se n'ha fet de la nau espacial «Voyager I»?

Segurament els més interessats en el tema dels viatges a l'espai recordareu que fa uns 35 anys la NASA va enviar dues naus bessones, la *Voyager I* i la *Voyager II* a explorar el sistema solar. Això va ser exactament el dia 5 de setembre del 1977. Els dos artefactes van complir la seva missió amb tota fidelitat segons se'ls havia programat. El 1979 ja enviaven unes fotos magnífiques del planeta Júpiter des de gran proximitat; el *Voyager I* al març i el *Voyager II* al setembre. Continuant el viatge el primer passà a prop de Saturn el novembre del 1980 i, després de fotografiar-lo, s'endinsà cap a les profunditats de l'espai, mentre que el segon, que també prengué fotos d'aquest planeta, s'orientà cap als planetes Urà i Neptú i entre 1986 i 1990 va anar enviant més imatges d'aquests astres. Les fotografies preses per les dues naus van arribar a milers i es consideren d'un valor incalculable.

Què se n'ha fet del *Voyager I*? Estava programat per sortir del sistema solar amb la missió d'esbrinar com és el final del domini del Sol (també el *Voyager II* acabarà deixant el nostre sistema, però ho farà més tard). Com ja deveu saber, s'anomena heliosfera el conjunt d'espai que comprèn tota aquella regió entorn del Sol que té una densitat d'energia

del vent solar superior a la del medi interestel·lar. El seu límit s'anomena heliopausa, que és la gran esfera que ens rodeja caracteritzada per tenir igual energia de vent solar que del medi interestel·lar. La qüestió que s'ha plantejat és: ha arribat ja el *Voyager I* a l'heliopausa?

La seva velocitat és ara de 61.155 km/h i el 15 de desembre del 2005 ja es trobà en un punt en què la velocitat del vent solar havia disminuït bruscament. Era el límit del sistema solar? No encara! Es comen-

çaven a sentir els efectes del vent interestel·lar però l'energia de les partícules emeses pel Sol mostrava que no s'havia passat del seu domini. De totes maneres la cosa era sorprenent, perquè mostrava que s'hi estava acostant. I el 25 d'agost de 2012 una altra sorpresa: quan era a la distància de 122 ua (ua= unitat astronòmica, distància de la Terra al Sol), o sigui a uns 18.000 milions de quilòmetres, va detectar un canvi sobtat d'intensitat dels raigs còsmics, els que vénen de l'exterior. «Ja som a l'heliopausa!», digueren alguns, però l'anàlisi de les dades feta pels experts de la NASA va portar a la conclusió que «el consens a l'equip científic de *Voyager* és que la nau encara no ha sortit del sistema solar». Es veu que és en una nova regió però falta observar un canvi en la direcció del camp magnètic com a últim indicador. L'expectació que arribi aviat aquesta informació és a l'ànim de tots els científics.

Alimentat per l'electricitat que li proporciona la radioactivitat d'una càrrega de plutoni 238, sabem que el *Voyager I* té vida encara fins al 2025 (la nau *Voyager II* només en té fins al 2020). Esperem que ens pugui comunicar més coses. Però, recordem-ho, a la velocitat que va trigarà uns 70.000 anys a arribar a les envistes de l'estrella més pròxima...

Qüestions fonamentals plantejades per la biologia actual

28. Sobre els gens responsables de malalties hereditàries

Una qüestió biològica molt actual és la d'indagar quines malalties tenen origen genètic i quin és el defecte del genoma que les provoca. És clar que si una malaltia és hereditària ha d'estar escrita en els gens que ha heretat dels seus progenitors. Ara bé, el genoma d'un individu prové, com sabem, de la unió de dos gàmetes, el patern i el matern, que fan en el fill un ADN nou diferent tant del pare com del de la mare, però al mateix temps amb característiques de tots dos, perquè hi ha hagut «recombinació de gens», és a dir, s'ha fet intercanvi de regions homòlogues amb ruptures i reunions de l'ADN patern i matern. Això és la font principal de variació d'origen, a part de les eventuais mutacions. Ara bé, en la transmissió dels caràcters que estructurats cal distingir els gens que són *dominants* i els que són *recessius*. Els dominants es manifesten en la constitució somàtica de l'individu (és el que s'anomena *fenotip*) sempre que es trobin en l'ADN (o sigui en el *genotip*) encara que només hi siguin procedents d'un sol dels dos gàmetes, mentre que els recessius només es manifesten en el fenotip si en l'ADN hi són per partida doble. Cada genotip té dos components (*al·lels*, es diuen) el del pare i el de la mare, i si representem per una majúscula l'al·lel d'un gen dominant i per una minúscula el del recessiu, als tres possibles genotips AA, Aa i aa, corresponen només dos fenotips perquè AA i Aa causaran el mateix caràcter extern, causat pel gen dominant, i l'altre fenotip serà el corresponent a aa. Això vol dir que, com els al·lels provenen un del pare i l'altre de la mare, en cas de dominància n'hi ha prou que el pare o la mare transmeti el gen causant d'un determinat defecte

congenit per tenir-lo el fill, mentre que en un gen recessiu només en cas que tots dos progenitors el tinguin es pot transmetre. Els gens dominants tenen, doncs, més probabilitat de ser transmesos. La investigació que es fa ara és sobre quins gens originen les malalties congènites i si són dominants o recessius. Els investigadors s'han trobat amb el fet que algunes són causades per un sol gen, però moltes ho són per diversos gens alhora, és a dir, s'ha de distingir entre herència *monogènica* i herència *poligènica*. També es distingeix entre herència *autosòmica* que és la que es troba en els 22 primers parells de cromosomes (anomenats *autosomes*) i herència relacionada amb el sexe, que se situa en l'últim parell de cromosomes que són els sexuals, XX els femenins i XY els masculins. Direm ara alguna cosa de l'herència autosòmica:

Malalties d'herència monogènica autosòmica

És veritablement admirable el que s'ha arribat a descobrir en el treball rigorós i metòdic de tants laboratoris. Com hom pot suposar no és cosa fàcil identificar aquella regió del llarguíssim codi genètic que és responsable de tal o tal altre defecte extern de la persona. Però ja s'ha aconseguit en un bon nombre de malalties. Més encara, diuen els investigadors que quan la malaltia és monogènica és relativament fàcil trobar el causant. La cosa es complica en el cas d'herències poligèniques.

Entre les malalties que s'han pogut localitzar com produïdes per un sol gen defectuós situat en un dels autosomes, el llibre del Dr. Jouve ens en cita algunes de ben interessants. La primera

és la malaltia de Huntington, que és la que es caracteritza per una demència progressiva que s'inicia cap als 50 anys. S'ha vist que prové de la mutació maligna d'un gen dominant situat al cromosoma 4, que es designa senzillament així: 4p16. També s'origina per un gen dominant defectuós la neurofibromatosis de Von Recklinghausen que es troba en el cromosoma 17 i té el nom de 17q11.2, o també NF1. Aquesta afecció causa defectes en nervis, músculs, ossos, pell i ulls, amb taques fosques i tumors a la pell.

Però també n'hi ha que provenen de gens recessius. La més interessant potser seria la fibrosi quística, malaltia crònica pulmonar, provinent de l'alteració del gen anomenat CFTR, que es troba al cromosoma 7, i per això, també s'anomena 7q31.2.

No cal que detallem altres malalties que se sap que tenen origen en gens singulars deteriorats. Naturalment totes són incurables perquè no es pot pas modificar el gen en les cèl·lules del pacient, i la investigació genètica, després del descobriment de la causa, ha donat la llum per fer-ne el diagnòstic i prou. Així i tot, hem d'agrair l'esforç dels genetistes en les seves investigacions que n'han aclarit l'origen. No hi podem dir res més.

Malalties d'herència autosòmica poligènica

Quan una degeneració genètica prové alhora de diferents gens la cosa es complica. En general s'ha de dir que aquestes deficiències hereditàries vénen de gens que sumen els seus efectes en un ordre més quantitatiu que no pas qualitatiu. I és que el cos humà té caràcters que es determinen per al·lels

repartits en tot el genoma. Un exemple ben clar és el del color de la pell, que és dels que es deuen a més de dos gens. I hi ha també altres caràcters quantitatius, com el pes, l'estatura... que s'ha vist que són efectivament poligènics, a més de la influència ambiental que en aquest cas també pot comptar.

I pel que fa a com l'ambient pot sumar-se a les deficiències genètiques d'aquesta mena, el Dr. Jouve ens diu literalment: «En aquest tipus de caràcters complexos cal enquadrar molts dels trets del comportament humà (conductes agressives, criminalitat, malalties mentals...) en els quals de vegades es fa difícil distingir la part de variabilitat fenotípica, que és deguda al genotip, de la que es deu a l'ambient. En el cas de l'home s'ha d'entendre per ambient tot un conjunt complex d'influències positives o negatives des de la gestació, i després del naixement degudes a l'alimentació, les malalties i, especialment, a l'educació i etapes de formació de la personalitat.»

Com sabem, els bessons univitel·lins (homozigòtics) tenen la mateixa dotació genètica i són adequats per investigar, quan són adults, les diferències que tenen, que no poden provenir del seu genotip perquè és el mateix per a tots dos, sinó de l'ambient que els ha envoltat, cosa que permet treure conclusions de cara a separar el que és genètic del que és ambiental. I això és el que han fet els biòlegs investigadors. Com a exemple, podem citar que en el cas de la incidència de l'esquizofrènia en bessons homozigòtics l'estadística ha donat que només hi ha concordança en un 69% i no en el 100%, cosa que ens diu que no prové aquesta afecció tan sols dels gens, sinó que també hi ha hagut d'influir l'ambient.

Des del carrer

VERÒNICA ZARAGOZA ÉS EXPERTA EN ESCRITS DE RELIGIOSES DE L'EDAT MODERNA

«La literatura femenina religiosa a casa nostra és riquíssima però poc coneguda»

Eduard Brufau

Després de quatre anys de recerca la filòloga valenciana Verònica Zaragoza, Ondara, Alacant (1986) està a punt d'enllestir una tesi sobre literatura de les terres de parla catalana d'entre els segles XVI i XVIII. Zaragoza ja ha editat més d'un centenar de textos poètics femenins de l'edat moderna, la majoria de religioses, i que ens explica la producció literària conventual femenina que és tan valuosa com desconeguda

En la recerca sobre literatura femenina de l'edat moderna t'has trobat que la majoria d'autores són religioses.

És natural, perquè en aquests segles, les universitats eren només per als homes. Les monges de cor hi aprenien a llegir i a escriure per poder seguir la litúrgia de les hores i també nocions teològiques.

Quina mena de textos literaris escrivien?

Aquí parlem de literatura en un sentit ampli, que inclou la correspondència epistolar, els tractats místics o la poesia. En aquells segles les monges escrivien molt per encàrrec dels confessors espirituals, sobretot per influència de santa Teresa de Jesús, que gairebé sempre serveix de model. Quan en un convent hi havia una religiosa considerada especialment virtuosa —per la seva penitència o pels dons rebuts— el confessor l'instava a escriure les vivències que tenia per poder-ne fer un seguiment espiritual. El text podia servir per assegurar-se que aquell carisma particular no fos una il·lusió psicològica i sobretot que no es desviava de l'ortodòxia. En plena Contrareforma calia vigilar les desviacions religioses i, aquesta circumstància, obligava a les monges a reproduir alguns llocs comuns en els seus textos per reiterar la seva humilitat i obediència i per allunyar qualsevol sospita.

Abans també has parlat de poesia...

Sí, i n'he trobat de tres menes. Una

primera és la que, en general, és consumida intramurs i que sovint és escrita per encàrrec del confessor. Són composicions devotes, adreçades a Déu, a la Mare de Déu o als sants, en què es narra la lluita personal per seguir el camí de la perfecció. També comptem amb composicions creades *ex professo*, amb motiu de professions o altres festivitats conventuals.

Després encara hi ha la poesia presentada a certàmens literaris. En ocasió de grans esdeveniments, canonitzacions per exemple, s'organitzaven grans festes a les ciutats, amb oficis religiosos que incloïen certàmens públics de poesia. Malgrat la clausura imposada pel

Concili de Trento hi havia monges que hi participaven, i fins i tot alguna hi va arribar a guanyar. La tercera mena de poesia eren les peces que s'incloïen en els preliminars d'obres d'amics, familiars o companys d'orde, amb funció encomiàstica però que també servien per fer escoltar la veu de les religioses extramurs.

La producció literària devia ser impressionant.

És clar, perquè molts d'aquests documents servien per publicar després la biografia de la religiosa, elaborar històries oficials de l'orde o poder incoar un possible procés de beatificació en un moment, la Contrareforma, en què l'Església estava molt necessitada de sants.

La recerca deu haver estat difícil...

Molts escrits són manuscrits i molts altres s'han perdut perquè moltes autores abans de morir, per humilitat, els cremaven; alguns fons antics van desaparèixer amb les desamortitzacions o la guerra civil; a més molts convents s'han traslladat de lloc o s'han fusionat, i s'ha de seguir amb atenció el fil de cadascun. Per això, la creació del Servei d'Arxius de la Federació Catalana de Monges Benedictines m'ha estat de molta ajuda.

A casa nostra la literatura femenina i religiosa d'època moderna ha estat poc estudiada pels prejudicis que havien il·lustrat el període —considerat «decadent» i que ara comença a ser valorat com es mereix— i perquè molta producció és en castellà. La historiografia oficial sol passar de la literatura medieval, amb Isabel de Villena com a gran referent, a les autores de la Renaixença, com si enmig no hi hagués res. Afortunadament, aquesta negligència s'està reparant i estudioses com ara Eulàlia de Ahumada han obert camí. Amb tot, encara queda molta feina per fer.

Rauxa

Estratègia contraproduent

La possible independència de Catalunya no hauria de fer por a Espanya ni a ningú. Els sistemes democràtics de l'Estat i de la Unió Europea tenen prou recursos i són prou flexibles per permetre processos d'aquesta mena sense trasbalsos. Pel que fa a la possibilitat del referèndum, tenim l'exemple del Quebec, convocat dues vegades —amb victòria del no—, i el d'Escòcia, que se celebrarà l'any que ve. En tots dos casos el Canadà i el Regne Unit han permès que el poble decidís el seu futur a les urnes, que és com se solen fer les coses en una democràcia. Les autoritats espanyoles no semblen disposades ni a parlar d'una consulta. D'aquesta negativa rotunda es podria

interpretar que donen per comptada la victòria del sí en cas que se celebrés, però ara per ara les enquestes no donen una victòria clara a la independència. Alguns polítics argumenten que una Catalunya independent seria molt més pobra. Bé, si realment fos així, amb la independència del Principat Espanya hi sortiria guanyant, ja que no hauria de destinar tants diners a aquest «pou sense fons». Als arguments, ja es veu, els manquen un xic de solidesa i elaboració, i per això alguns han optat per la via fàcil de l'amenaça i l'insult, estratègia realment curiosa i xocant si pretenen que ens quedem. I encara s'estranyen de l'esclat sobiranista.

Eduard Brufau

Pensant-ho millor

Núria Ferret
Orde de les Verges

Aneu! (2): Posa't una creu

Déu, avui, ens crida i ens envia; ens envia a «predicar pertot arreu» (Mc 16,20). Com diu el Sant Pare, cal «portar Crist a qualsevol ambient, fins a les perifèries existencials»... però, com? Massa sovint pensem que això de «predicar» consisteix a fer llargs discursos teològics, com fan els sacerdots a la missa o almenys a l'estil dels catequistes o mestres de religió, i així abandonem l'empresa pensant que no fa per a nosaltres.

Però tots, tots, hem de predicar, tots. Com?

Avui et proposo, primer de tot, que visibilitzis la teva condició de cristià: posa't una creu. No, no riguis, que és ben seriós. Posa't una creu que et defineixi, que et comprometi, no una creu que sembli un guarniment o una joia per fer bonic, sense cap significat real. Posa't una creu de tal manera que quan arribis a un lloc, el Crist arribi amb tu, visiblement, de manera que no puguis amagar-te, que tothom vegi el que ets. Et fa vergonya o por? Doncs demana de ser una mica més valent al Senyor que va donar la vida a la creu per tu. I no facis com Pere.

És clar, si et poses una creu, caldrà que siguis coherent amb el que professes públicament... Aquí rau el problema, oi? Els altres et miraran i esperaran veure si «compleixes» amb el que s'espera de tu, que siguis pacífic, just, solidari, amable, que comparteixis, perdonis, etc. Observaran tots els teus petits gestos i t'exigiran més que als altres; fins i tot pot ser que et facin preguntes... Tot això t'incomoda, oi? Però llavors no diguis que no saps com «predicar»: comença predicant amb la teva vida, amb la teva persona, amb el que ets. Que amb tu arribi la llum de Crist. I quan t'equivoquis o no estiguis a l'alçada, demana perdó. Veuràs què passa si ho intentes: posa't una creu de debò, que et comprometi, i començaràs a canviar tu, necessàriament, i canviaran també les coses al teu voltant. Pensant-ho millor, ja no podràs ser com abans, hauràs de ser coherent. No podràs dir ni fer segons quines coses. I els altres ho veuran, es preguntaran què et passa i alguns es deixaran interpel·lar. Et costarà, ja ho sé... I si no et veus capaç, doncs agafa igualment la creu, posa't de genolls i suplica al Senyor que et faci ser un cristià coherent, un cristià missioner. Fes-ho. Vés-hi! Ell t'envia!

Fotografia d'una oficina de l'entitat a començaments del segle XX.

Euromoney premia com a Millor Banc d'Espanya una idea del 1904

Per segon any consecutiu, la prestigiosa revista financera internacional, *Euromoney*, ha atorgat el Premi com a Millor Banc d'Espanya a una idea nascuda el 1904. Una idea que consistia a crear una entitat financera amb compromís social, l'única finalitat de la qual fos posar l'economia al servei de les persones. I durant més de cent anys, milers d'homes i dones s'han mantingut fidels a aquells valors.

Gràcies a ells, la idea que el 1904 va donar origen a CaixaBank ha estat reconeguda per *Euromoney* aquest 2013 com el **Millor Banc d'Espanya** i també com el **Millor Banc Retail en Innovació Tecnològica del Món**. Perquè adaptar-se a l'evolució del temps, sent fidel a tu mateix, és el que et fa gran.

No som només un banc. Som CaixaBank.

**Best Retail Bank for
Technology Innovation**

**Best Bank in Spain
2012 and 2013**